

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

10 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sluiting van rusthuizen
Met redenen omklede moties

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de aandacht van de minister voor de sector van de ambulante geestelijke gezondheidszorg
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sterke stijging van het aantal tienerzwangerschappen en abortussen

Vraag om uitleg van de heer Herman De Loor tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over tewerkstelling van personen met een handicap door lokale besturen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het tekort aan zorgaanbod bij de thuiszorgdiensten in Limburg en de afdankingen bij Familiehulp Limburg in het bijzonder

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van de Vlaamse Gezins- en Welzijnsraad betreffende het tweejaarlijks rapport van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over wijzigingen in de regelgeving zorgverzekering

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over verschillende aspecten van de zorgverzekering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 10 oktober 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.11 uur.*

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sluiting van rusthuizen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sluiting van rusthuizen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, we hebben het hier vroeger al gehad over het faillissement van rusthuizen. Dit keer gaat mijn interpellatie over de sluiting. Ook voor ons is de kwaliteit van de dienstverlening enorm belangrijk. Ik wens dan ook niet de kwaliteitsgaranties in vraag te stellen.

Mevrouw de minister, ik had ook een schriftelijke vraag gesteld over de opvolging van de maatregelen die u zou hebben genomen na het faillissement van een aantal rusthuizen om dergelijke zaken in de toekomst te voorkomen. Ik zal daar geregeld naar verwijzen. Ik was enigszins verrast toen ik 's morgens op de radio hoorde dat u vier rusthuizen onmiddellijk en acht misschien later zou sluiten. Later konden we op televisie allemaal zien dat er één rusthuis, namelijk de Stadskam in Vilvoorde, geïmplementeerd werd. Het personeel was hier helemaal niet van op de hoogte. Via een televisiezender kwamen ze te weten dat hun instelling een van de rusthuizen was die mogelijk zou worden gesloten.

Mevrouw de minister, ik heb u gevraagd welke instellingen moeten worden gecontroleerd nadat u

een afspraak had gemaakt met de federale overheid om over voldoende financiële gegevens over onder andere de RSZ te beschikken. Er worden blijkbaar 20 bejaardentehuizen gevolgd. Negen daarvan zijn gelegen in het arrondissement Halle-Vilvoorde. In Antwerpen gaat het om één rusthuis, in Leuven om drie rusthuizen.

Het verrast me dat er zoveel zijn in mijn regio. Hoe komt dat ? Ik had u ook gevraagd om welke instellingen het ging en wat de redenen waren. Ik heb er alle begrip voor dat u niet wenst in te gaan op alle financiële gegevens uit een schriftelijke vraag, maar toch blijft mijn vraag waarom rusthuizen in moeilijkheden zitten. Het is ook niet altijd even duidelijk of de redenen die voor u doorslaggevend zijn, te maken hebben met financiële aspecten dan wel zorgparameters. Speelt het feit dat er in mijn regio heel wat commerciële rusthuizen zijn een rol ? In Vlaams-Brabant maken de commerciële rusthuizen 32 percent van het totaal uit. In Antwerpen gaat het om 13 percent, in Limburg om 17 percent en in Oost- en West-Vlaanderen rond of onder de 10 percent.

Mevrouw de minister, toen u de sluiting aankondigde en zei dat een aantal instellingen geïmplementeerd werden, bleek dat er geen onmiddellijke oplossing voorhanden was. We willen de mensen zekerheid geven en een garantie bieden. Dat geldt zeker voor de bejaarde bewoners, die bij het minste gealarmeerd raken. Ook het personeel kan dan niet in alle rust werken.

Hoe kunnen we die problemen voorkomen en ervoor zorgen dat de rusthuizen niet verplicht worden tot sluiting omdat ze financieel in de knoei zitten of omdat de zorg niet optimaal is ? Het is niet altijd even duidelijk wat de juiste reden is.

Tijdens een vorige interpellatie vroegen een aantal collega's om maatregelen te nemen. In uw antwoord zei u dat u de monitoring zou uitbreiden en

Becq

zou zorgen voor een gezamenlijke inspectie. Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag en uit reacties van de sector maak ik op dat dit ook effectief gebeurt. Er is inderdaad een versterkte samenwerking tussen RVT- en ROB-inspectie. Of het aantal inspecteurs ook verhoogd is, kan ik uit uw antwoord niet afleiden. U geeft gewoon een stand van zaken.

Mevrouw de minister, er is nog onvoldoende managementondersteuning van rusthuizen. Wij wensen dat die sterker wordt doorgevoerd. Nog niet zo lang geleden hebben we gesproken over de beschutte werkplaatsen. Daar vond u die ondersteuning zeer belangrijk. Wat de rusthuizen betreft, zijn er bij mijn weten nog geen stappen gezet. Voor het beheer is dit nochtans belangrijk omwille van de werking binnen een bejaardentehuis. Dit geldt ook voor de openbaarheid en inbedding van zo'n instelling in een gemeenschap. Het is zeer belangrijk dat er vrijwilligers over de vloer komen en dat er eventueel wordt samengewerkt met lokale verenigingen. Op die manier krijgen we immers een open kijk op een rusthuis.

In Vilvoorde werd paniek gezaaid inzake de sluiting. Gisteren heb ik in de krant gelezen dat de instelling zou worden overgenomen door een oneigenlijke VZW, want in de samenstellende delen zit ook een NV. Het gaat concreet om een NV van de familie Anciaux die mee het rusthuis zal overnemen. Dat kan zeker kwaliteitsvol zijn. In die procedure zit een aantal elementen waarbij ik vragen heb. Zowel het personeel als de bewoners van het commerciële rusthuis voelen zich in een heel negatief daglicht gesteld door de publiciteit die er is geweest rond het sluiten van het rusthuis. Ik spreek me niet uit over de kwaliteit van de inspectieverslagen of van de werking maar ik stel me wel vragen bij de manier waarop dit alles in de publiciteit wordt gegoooid.

Hadden de problemen te maken met gebouwen waaraan wijzigingen moesten gebeuren of met de zorgverstrekking die moest worden gewijzigd? Ik heb ook vragen bij de procedure. Ik heb gehoord dat er in 2000 een negatief inspectieverslag was, terwijl er in de laatste periode, meer bepaald half september, nog een positief inspectieverslag was. Er is een hele periode heengegaan over het eerste negatieve verslag en de weigering van de vergunning en de sluiting. Mevrouw de minister, was de situatie zo acuut en dat er onmiddellijk tot sluiting moest worden overgegaan?

Ik stel vast dat met de overname zoals ze nu voorligt, tot 2004 niets zal veranderen, niet in de structuur van het gebouw en vermoedelijk ook niet in de zorg. Het beheer wordt overgenomen, en ik geloof dat het personeel mee is overgenomen. Daar ben ik blij om. Als het personeel goed functioneert, is het goed dat het daar ook kan blijven werken. Ik vraag me dan ook af waarom op de radio zo'n groot alarm wordt geslagen vooraleer de situatie is geregeld. Als de situatie dan blijkbaar geregeld is, kan de huidige toestand nog 2 jaar blijven voortbestaan.

Ik ken de problemen van de rusthuizen in mijn regio maar ik besef dat die ook elders bestaan. Overgaan tot sluiting betekent een enorm probleem als men weet dat er wachtlijsten bestaan en dat er een tekort is aan rusthuizen en rusthuisplaatsen in verschillende regio's. Er zijn circa 8.000 plaatsen op wachtlijsten. Men kan de vergelijking maken met de programmatiecijfers. In mijn regio zie ik dat er 21 percent rusthuisbedden te weinig zijn. U zegt dat u veel geld zult geven aan het VIPA en dat er nieuwe rusthuizen zullen worden gebouwd. Dat is zo, ook in mijn regio, maar de vier rusthuizen die wellicht in 2003 in aanmerking komen, betreffen vervangingsnieuwbouw en geen nieuwe rusthuizen. Ik ben fel gealarmeerd als ik merk dat er negen rusthuizen op de monitoringlijst staan. Deze zullen niet allemaal gesloten worden. Maar soms zijn de problemen groot en zal er nieuwbouw moeten worden gezet. Ik vraag me af of u een voorkeursbehandeling zult geven aan blinde vlekken en zwarte vlekken waar desgevallend rusthuizen moeten worden gesloten.

Een volgende vraag betreft de timing. Erkenningen van rusthuizen verstrijken. Ik heb de meest recente lijst van rusthuizen in de regio met de data waarop hun erkenning of hun vergunning verstrijkt. Misschien zijn er ondertussen dingen gewijzigd. Ik zie op de lijst een rusthuis staan waarvan de erkenning verstreek op 1 september 1999, een waarvan de vergunning afliep in 2000 en een vijftal waarvan de vergunning afliep in 2001. Hoe worden die erkenningen opgevolgd? Wanneer de erkenning is verstreken, bevinden die rusthuizen zich eigenlijk in de illegaliteit. Waarom wordt bijvoorbeeld geen voorlopige erkenning gegeven? Soms moeten er grote infrastructuurwerken gebeuren of kleine werken. Mevrouw de minister, we moeten kunnen nagaan welke rusthuizen problemen hebben met de verlenging van hun vergunning, doordat ze infrastructuurwerken moeten doen, maar eigenlijk niet verder kunnen omdat ze wachten op een vergunning vanuit het VIPA-decreet.

Becq

Een laatste punt waarvoor ik uw aandacht vraag, is de betrokkenheid van de omgeving. Bewonersparticipatie is zeer belangrijk, ook in een rusthuis. Ik heb ook een vraag naar openbaarheid. Waarom en in hoeverre is het niet mogelijk om de inspectieverslagen, ook wanneer die tegensprekelijk zijn gemaakt, ter beschikking te stellen? Dat zou een belangrijke meerwaarde kunnen zijn. Zo zou een rusthuisinfofoon of een rusthuislijn evenals de mensen inzage kunnen hebben in die inspectieverslagen zodat men de kwaliteit van een rusthuis kent. Dat is een publieke controle die dingen op gang kan brengen. Waarom wordt bijvoorbeeld de vergunning niet opgehangen aan de ingang van een rusthuis? Zo weten de bewoners tot wanneer de vergunning loopt, wanneer ze moet verlengd worden en dergelijke.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het toeval wil dat ik de voorbije dagen een paar rusthuizen heb bezocht. Eentje dreigt zijn erkenning te verliezen omwille van het verouderde gebouw waarin het is gehuisvest, ook al is het nog in goede staat. Ik heb ter plaatse vastgesteld dat geen enkele bejaarde problemen had met het gebouw. Alle inwoners waren bovendien heel tevreden over de familiale sfeer, de gezelligheid en het eten in het rusthuis. Het stoort hen niet dat de kamers niet te groot zijn, want ze gebruiken die toch alleen maar om te slapen. Ik kreeg de indruk dat ze de gezelligheid en sfeer verkiezen boven een modern en onpersoonlijk gebouw. Ze vrezen bovendien dat de prijs veel zal stijgen in een nieuw of modern gebouw.

Ik kreeg dan ook graag wat meer details over de procedure die bij de inspectie van een rusthuis wordt gevolgd. Vormen de tevredenheid van de bewoners, de geborgenheid en de sfeer een parameter? Zo ja, hoe zwaar weegt die dan door in verhouding met de grootte van de kamer?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil in de eerste plaats kwijt dat ik ervan overtuigd ben dat de kwaliteitsgarantie in rusthuizen heel belangrijk is. Ik heb immers al wat ervaring opgedaan met klachten.

Ik sluit me echter aan bij de vraag van mevrouw Becq omdat een aantal mensen uit Vilvoorde bij mij hebben aangeklaagd dat 'De Stadskam' zo erg werd geïnterpreteerd. Het personeel was niet op de

hoogte van de zaak en dat heeft alles natuurlijk extra pijnlijk gemaakt. De residenten waren allemaal tevreden. Het personeel voldeed volgens hen aan de vereisten. Van een klacht was dus geen sprake. Ik neem aan dat er andere redenen waren om het rusthuis op te nemen in de lijst van instellingen die niet voldoen aan de normen. Ik heb vernomen dat het over administratieve redenen zou gaan.

In elk geval waren alle betrokkenen danig geschrokken van het nieuws op de televisie. Op de VTM werd gesproken over vier of vijf rusthuizen die moeten worden gesloten. Klopt dat, moeten al die instellingen de deuren sluiten of zijn er andere oplossingen voorhanden? Kan misschien worden geopteerd voor de renovatie van gebouwen of voor een andere aanpak, of zijn de problemen fundamenteeler van aard? Velen waren ook verbolgen over het nieuws op de VRT, want daarin werd in het bijzonder 'De Stadskam' geïnterpreteerd. De betrokkenen kregen de indruk met alle zonden van Israël te worden overladen.

Ik ben blij dat er eindelijk een oplossing in zicht is via de overname door de VZW. Ik weet niet precies hoe de constructie ineen zit, maar het allerbelangrijkste is dat de residenten en het personeel er kunnen blijven. Ik herhaal nogmaals dat het personeel zijn job deed. Ook de directie zou haar best hebben gedaan, maar achter die bewering plaats ik een vraagteken. Het personeel kan er in geen geval aan doen dat het van hogerhand verkeerde richtlijnen kreeg en dat de administratie niet volledig in orde was.

Waarschijnlijk kampen we met een communicatieprobleem. Kunnen we de zaak niet rechtzetten? Het personeel werd heel plots met de problemen geconfronteerd, maar was zich van geen kwaad bewust. Er was bovendien een positieve evolutie merkbaar in de inspectieverslagen. Hebt u ondertussen meer nieuws over de overname? Welke garanties zijn eraan verbonden?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil heel nadrukkelijk aansluiten bij de vraag van mevrouw Becq, al was het maar omdat u de kans zou krijgen om precies uiteen te zetten hoe alles is verlopen. Ik heb het vermoeden dat uw werkwijze heel omzichtig was en dat die veeleer werd doorkruist door onze collega's ter plekke dan door iets anders. Ieder van ons is uiteraard in de eerste plaats geïnteresseerd in de kwaliteitsbewaking van de instellingen die we

Van Den Heuvel

erkennen. Destijds hebben we ook allemaal vragen gesteld over de werkwijze en ik had het gevoel dat heel grote stappen in de goede richting werden gezet. Blijkbaar kunt u – jammer genoeg – niet in uw eentje bepalen hoe moet worden gewerkt. Mevrouw de minister, kunt u de gevolgde werkwijze omtrent Vilvoorde toelichten en informatie verschaffen over de andere rusthuizen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik zal eerst een algemeen antwoord geven en vervolgens kort ingaan op de situatie in Vilvoorde. Ik vind het immers belangrijker om het algemeen beleid terzake te illustreren dan te vervallen in casuïstiek.

De sluiting van het rusthuis in Herent heeft een cascade in werking gezet. U weet dat we naar aanleiding van die sluiting afspraken hebben gemaakt met de federale collega om RSZ-gegevens te verkrijgen. Daarom heb ik met de inspectie zeer nauw de stand van zaken met betrekking tot die rusthuizen bekeken. De balans is positief, zoals ik altijd en overal heb gezegd. Er zijn zestigduizend woongelegenheden. De kwaliteit van de Vlaamse rusthuizen is goed tot zeer goed. We kunnen de lakmoesproef doorstaan met zowel het zuiden van het land als met de rest van Europa.

Het is dus absoluut niet de bedoeling om de rusthuizen in een negatief daglicht te stellen. Er zijn echter een 500-tal woongelegenheden waarbij veel vragen te stellen zijn. Het kan niet dat 500 mensen in kwalitatief onverantwoorde omstandigheden leven. Ook de sector en de vakbonden van het personeel hadden me voordien reeds gezegd dat er een aantal rotte appels in die sector zitten. Als die op een bepaald moment het nieuws halen, zullen ze de hele sector infecteren.

De erkenningen in de ouderensector gebeuren voor een bepaalde periode. Er moet dus een hernieuwing van die erkenning worden aangevraagd. Dit is volgens mij een goed systeem vermits in het verleden iedereen een rusthuis kon openen. Het is goed dat men nu met duidelijke erkenningen werkt omdat er nog een lange weg moet worden afgelegd wat betreft management. Dit betekent echter dat er permanent een procedure loopt voor rusthuizen die een nieuwe erkenning aanvragen.

Bij de telling afgelopen zomer bleek dat er inderdaad 90 voorzieningen wachten op een verlenging of een hernieuwing van hun erkenning. In één op

twee gevallen heeft dit te maken met de striktere toepassing van brandveiligheidsvoorschriften. Sinds de brand in Switel bestaat er immers een nieuw koninklijk besluit, dat de brandweercommandant verantwoordelijk stelt voor het afleveren van een brandveiligheidsattest. Het is evident dat zo'n brandweercommandant extra kritisch is voor een rusthuis.

Het ontbreken van een brandveiligheidsattest heeft ten dele te maken met verouderde voorzieningen. Daarom wilde ik de kwaliteit van rusthuizen slechts verbeteren nadat ik van de Vlaamse regering ook de mogelijkheid zou hebben gekregen om de achterstand in de VIPA-dossiers ouderenvoorziening weg te werken. Daartoe behoren immers een aantal vernieuwbouwdossiers met betrekking tot brandveiligheid. De regering heeft daartoe in de begrotingsonderhandelingen anderhalf miljard extra vrijgemaakt. Hierdoor kunnen we als regering onze verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van een aantal voorzieningen, die renovatiedossiers indienden met betrekking tot brandveiligheid en andere kwaliteitsnormen.

De inspectie stelde in zowat de helft van de dossiers tekorten vast die om remediëring op korte termijn vroegen maar onvoldoende waren om meteen een negatieve procedure te starten. De voorzieningen krijgen dus echt wel de kans om verbeteringen door te voeren. Achteraf wordt bekeken of die bijsturing voldoet. In één op vijf gevallen bleef een erkenning uit wegens administratieve achterstand. Ik besef dat dit een juridisch vacuüm is. Samen met de infrastructurele subsidies zijn we volop bezig om samen met de administratie ook snellere, preventieve en meer transparante procedures uit te werken.

Na de eliminatie van alle voorzieningen die geen verlenging krijgen omdat er geen brandveiligheidsattest is of omdat er nog zaken te remediëren zijn, bleven er een 500-tal woongelegenheden over. Het betreft voorzieningen die herhaaldelijk negatieve adviezen kregen in de erkenningsprocedures. In sommige malafide voorzieningen wordt letterlijk gezegd dat de overheid toch niet durft te sluiten omdat er geen opvang is. De mensen van de inspectie werden soms uitgelachen, niet binnengelaten en moesten in bepaalde gevallen zelfs een beroep doen op de politie om de toegang tot een rusthuis af te dwingen. Eigenlijk werd de autoriteit van de inspectie ondermijnd door een beperkt aantal malafide rusthuizen. Daarom heb ik gezegd dat we een duidelijk signaal moeten geven.

Vogels

Ik ben gebonden aan een procedure. Een erkenning loopt tot een bepaalde datum. Daarna moet het rusthuis een hernieuwing of een verlenging van die erkenning aanvragen. Vervolgens volgt een inspectieverslag. Ik krijg van de inspectie het advies om die verlenging niet te erkennen wegens een combinatie van het niet beantwoorden aan veiligheidsvoorwaarden, onvoldoende personeel in dienst om de kwalitatieve zorg te garanderen en onhygiënische omstandigheden. Het gaat hier dus echt niet om zomaar de één of de andere tekortkoming. Het betreft een structureel miskennen van opmerkingen van de inspectie.

Ik moet daarna een voornemen tot weigering van erkenning betekenen aan de instelling. Die kan dan in beroep gaan bij de beroepscommissie van de Gezins- en Welzijnsraad. Als die beroepscommissie het negatief advies bevestigt, dan ligt de beslissing nog altijd bij de minister. Mijn voorganger heeft dat altijd voor zich uit geschoven, maar ik doe daar niet meer aan mee. Ik wil een aantal duidelijke signalen geven zonder dat er mensen op straat belanden.

Bij een aantal rusthuizen heb ik een voornemen tot weigering van erkenning betekend. Als een rusthuis sluit, is volgens de besluiten van de Vlaamse regering de burgemeester verantwoordelijk om de leiding te nemen van een commissie die de sluiting moet begeleiden en ervoor moet zorgen dat de bejaarden goed worden opgevangen. Ik heb dan ook de burgemeesters en OCMW-voorzitters van de betrokken gemeenten op mijn kabinet uitgenodigd. We hebben gevraagd of de OCMW-rusthuizen interesse hadden om de erkenningen over te nemen, en of ze bereid waren mee te zoeken naar andere goede rusthuispartners in de omgeving om de erkenningen over te nemen.

Er kwamen bij ons steeds meer berichten van mensen die iets gehoord hadden en die ongerust waren. Daarom heb ik op een bepaald moment geoordeeld om bekend te maken, in het kader van een algemene beleidsvisie, wat de plannen zijn. Ik heb duidelijk willen maken dat ik het niet langer zou dulden dat rusthuizen inspectieverslagen keer op keer naast zich neerleggen en dat ik tot sluiting zou overgaan. Ik schrok me een aap toen ik zag dat de situatie van Vilvoorde mee in het journaal zat. Ik zweer op mijn communiezieltje dat dat niet van mij kwam. Waarom zou ik Vilvoorde eruit pikken als er nog vier andere zijn? Het is wel een feit dat het ouderenbeleid er erg gepolitiseerd is. Het was zeker niet mijn bedoeling om Vilvoorde als voor-

beeld te stellen. Ik wil er even op wijzen dat we in Herselt al het rushuis De Witte Lelie hebben gesloten. Dat heeft de media niet gehaald omdat het in stilte is gebeurd en op een goede manier.

De koepels steunen mijn beleid. We vragen dus eerst het OCMW of er interesse is. Zo niet, zoeken we bonafide partners in de omgeving die de erkenning willen overnemen. Dit heeft niets met wachtlijsten te maken of het zomaar veranderen van beheer. De problemen in Vilvoorde stelden zich op verschillende terreinen. Er was een tekort aan verpleegkundig personeel. Er waren ook verschillende klachten van huisartsen en artsen in het Vilvoordse ziekenhuis over bijvoorbeeld doorligwonden. Aan de fouten in de inspectieverslagen werd even gemedieerd, maar al snel werd alles zoals voordien. Er kwam bijvoorbeeld personeel bij, dat kort na dien weer werd ontslagen. Het permanent tekort aan personeel zorgde voor een gebrek aan kwaliteit van de zorg. Ik wijs het personeel niet met de vinger. Ze waren gewoon met te weinig. Er worden ook al jaren opmerkingen gemaakt over hygiëne. Ik zal niet in detail treden, maar we zijn niet zeker niet over een nacht ijs gegaan. De beroepscommissie is me daarin ook gevolgd.

De overname door VZW De Stichel impliceert dat in een eerste periode de bewoners in de gebouwen kunnen blijven. Er zijn geen problemen met de brandveiligheid van die gebouwen. De Stichel is een goed rusthuis. De nieuwe beheerder heeft er zich toe verbonden de dringende investeringen ten bate van de hygiëne uit te voeren en het nodige personeel aan te werven. Zo kunnen we de kwaliteit tijdens de komende 2 jaar garanderen. Bovendien trekt VZW De Stichel een nieuwbouwcomplex op. In de toekomst kunnen de bewoners daarin worden ondergebracht.

Ondanks alle niet-bedoelde mediabelangstelling is dit een goede overname. Ik verheer niet dat ik op dit ogenblik werk aan dossiers die nog veel moeilijker zijn. Het gaat soms om instellingen die we wegens brandveiligheidsproblemen echt niet kunnen openhouden. We kunnen ons niet zomaar tevreden stellen met een nieuwe beheerder die de minimale kwaliteitseisen respecteert en daartoe het nodige personeel aanwerft. De bejaarden kunnen er niet blijven. We moeten voor hen een nieuwe opvang zoeken.

We zullen dat zo aanpakken dat de bewoners en het personeel daar zo weinig mogelijk problemen van ondervinden. Tot vandaag kan ik daartoe rekenen op de goede samenwerking met alle partners op het terrein. Ik hoop dat er hier in de toekomst

Vogels

geen interpellaties meer worden gehouden over dossiers waarmee het verkeer is gelopen. Ik ben daar nu al maanden mee bezig. Ik ben ervan overtuigd dat we de goede werkmethode hebben gevonden. Volgens de inspecteurs stijgt opnieuw de autoriteit van de inspectie op het terrein. Zo krijgen we remediërende effecten. Men kijkt wel uit, want men beseft dat we het menen.

Het probleem is ook wel dat we een hele procedure moeten afwerken. Als een voornemen tot weigering is bekendgemaakt, kan de rusthuisuitbater in beroep gaan. Op dat ogenblik kan ik het personeel en de bewoners nog niet verwittigen. We zijn dan nog niet zeker van de uitkomst, en willen ook niet nodeloos onrust zaaien. Als we dat zouden doen, zou een rusthuisuitbater er ons achteraf van kunnen beschuldigen dat we het faillissement in de hand hebben gewerkt.

De problemen hebben dikwijls te maken met schaalgrootte en met management en stellen zich vaak in commerciële rusthuizen. Vlaams-Brabant bevindt zich in Vlaanderen, aan de grens met Wallonië. In Wallonië zijn 40 percent van de rusthuizen commercieel uitgebaat. In Vlaanderen is dat maar 15 percent. Vlaams-Brabant zit tussen beide in (30 percent). In die provincie nemen de OCMW's minder initiatieven om de rusthuissector uit te bouwen. Dat maakt het er allemaal niet gemakkelijker op.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik heb nog enkele bedenkingen. Ik blijf erbij dat de communicatie over het afgewerkte sluitingsscenario heel ongelukkig was. Het zou beter zijn als u ook kon verwijzen naar positieve punten. Zo zou er wat minder paniek worden gezaaid. Bent u verder van plan om in de programmatie in een inhaaloperatie te voorzien voor de regio's waar veel overnames moeten gebeuren maar waar nu al een tekort aan plaatsen is ? Als u geen alternatief hebt, dan kunt u niet voor een vrije keuze, en dus ook niet voor kwaliteit zorgen.

Wat de preventie betreft, moeten we dringend werk maken van managementondersteuning. Verder moet de openbaarheid over de erkenningen worden gewaarborgd. Het kan geen kwaad dat er op dat vlak een soort van publieke of sociale controle wordt uitgeoefend. Tegensprekelijke inspectieverslagen moeten ook openbaar zijn, want dat zijn nuttige instrumenten om de kwaliteit en de opvolging ervan te bewaken. Zo kan de druk worden

gehandhaafd om ervoor te zorgen dat die rustige oude dag er ook effectief komt. En zo kunnen we vermijden dat het imago van de sector wordt besmeurd door enkele instellingen die het niet zo goed doen. Zij maken de sector kapot, en dat willen we niet.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : De minister heeft overschot van gelijk als ze stelt dat de brandveiligheid een probleem vormt. Ik ondervind in mijn gemeente zelf dat het niet eenvoudig is om dat recht te trekken. De verstrenging van de wetgeving is echter terecht, want het gaat om een cruciale zaak waarin we een grote verantwoordelijkheid dragen.

Wat de negatieve adviezen van de inspecteurs betreft, kan er misschien worden gewerkt aan een iets doorzichtiger procedure. Uit ervaring weet ik dat de verslagen soms vrij lang op zich laten wachten. Bovendien krijgen de klagers niet steeds de nodige feedback.

Ik zou de minister nog willen vragen hoe ze een rusthuis dat onvoldoende scoort en steeds weer negatieve inspectieverslagen krijgt, precies wil aanpakken als het gemeentebestuur en het plaatselijke OCMW financieel geen hulp kunnen bieden. Wat is eigenlijk het rampenscenario ?

Wat de situatie te Vilvoorde betreft, vraag ik me af of het hier een vrijwillige overname betreft. Hing deze evolutie al een tijdje in de lucht ? Heeft de minister zelf aan die kar getrokken ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, allereerst zou ik mevrouw Becq erop willen wijzen dat onze huidige initiatieven niets met de tekorten te maken hebben. Elke regio beschikt over een aantal erkende bedden. Het enige wat we doen, is het laten overnemen van erkende bedden door iemand die ze op een betere wijze exploiteert. Dit betekent uiteraard niet dat er minder bedden zijn.

Mevrouw Becq heeft wel gelijk met betrekking tot de regio's waar de erkenningen niet volledig zijn ingevuld. In die regio's is de kans groter dat kwalitatief slechtere rusthuizen open blijven. Zo weet ik dat een aantal OCMW's in Vlaams-Brabant hun ouderen in dergelijke rusthuizen moeten plaatsen omdat er geen alternatief voorhanden is.

De vraag is natuurlijk waarom er in het verleden in die regio zo weinig openbare initiatieven zijn geno-

Vogels

men. Deze merkwaardige situatie moet verder worden onderzocht. Omwille van het tekort aan openbare en aan privé-initiatieven zijn een aantal erkenningen hier niet ingevuld. De situatie in Vlaams-Brabant is eigenlijk vergelijkbaar met de situatie in Brussel.

De Vlaamse overheid heeft nooit de bedoeling gehad om zelf rusthuizen te openen, ze kan enkel een beroep doen op lokale openbare partners, met name de OCMW's, of op privé-partners. Deze beperking sluit eigenlijk nauw aan bij de vraag van de heer Helsen over mogelijke rampenscenario's. Indien de lokale openbare partner niet tot medewerking bereid is, moeten we een privé-partner zoeken die zijn nek wil uitsteken en die, in het belang van de kwaliteit van de hele sector, een initiatief wil nemen.

Dit laatste is in Vilvoorde gebeurd. Ik kan iedereen verzekeren dat mijn kabinet aan die kar heeft getrokken. Dit is evenwel steeds in samenspraak met de burgemeester, de schepen van Sociale Zaken en de voorzitter van het OCMW gebeurd. Dit zijn tenslotte onze lokale partners. In het geval van een sluiting zijn zij verantwoordelijk voor de lokale begeleiding.

Ik heb trouwens gemerkt dat de plaatselijke overheden me in alle discussies over erkenningen gelijk geven. Alle betrokkenen geven toe dat ze hun eigen ouders daar nooit naartoe zouden sturen.

– *De heer Felix Strackx treedt op als voorzitter.*

Ik ga niet tegen de lokale overheden in, zij geven me gelijk en pleiten zelf voor het zoeken naar oplossingen. Dit is uiteraard niet gemakkelijk. Het betreft hier een ongelooflijk intensief werk, waar mijn kabinet zeer veel tijd in investeert. Aangezien we de sector op deze manier het goede voorbeeld geven, lonen deze inspanningen evenwel de moeite.

Ik zou nog iets dieper op een opmerking van mevrouw Becq willen ingaan. In het nieuwe zorgdecreet willen we in een aantal bijkomende instrumenten voorzien. Momenteel bevinden we ons in een alles-of-nietssituatie. We kunnen de erkenning verlengen of het rusthuis sluiten. Aangezien de subsidiëring een federale materie is, kunnen we op dit vlak niet ingrijpen. Daarom overwegen we de

invoering van een administratieve boete. Op die manier zouden de rusthuizen die steeds weer niet in orde blijken te zijn en de Vlaamse overheid samen een fonds kunnen spijzen.

Dit fonds zou de Vlaamse overheid de kans bieden om bij onverwachte faillissementen in te grijpen om bijvoorbeeld de huur van het gebouw of de loonkost van het personeel gedurende drie maanden over te nemen. Dit zou alle betrokkenen de kans bieden om een oplossing te zoeken. In het kader van het nieuwe zorgdecreet wordt dit momenteel volop voorbereid. Hierbij wordt ook werk gemaakt van een uitgebreidere inspraak en van doorzichtiger erkenningsbesluiten en bewonersraden.

In dit verband wil ik er nog even op wijzen dat de toestand in de rusthuizen met ernstige problemen soms echt schrijnend is. In sommige van die rusthuizen krijgt 75 percent van de bewoners nooit bezoek. Deze rusthuizen zijn echte vergeetputten geworden.

We hebben contact opgenomen met het Ouderen Overleg Komitee (OOK). Misschien kunnen de lokale afdelingen van deze organisatie als signaalgevers van de overheid in de bewonersraden fungeren. Op die manier kunnen ze mee over de kwaliteit van de rusthuizen waken.

Het is alleszins de bedoeling om op termijn over meer instrumenten te beschikken om preventief op te treden en om de situaties die zich momenteel in bepaalde rusthuizen voordoen, in de toekomst te vermijden.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Becq en door de heer Helsen, de heer De Loor en mevrouw Van Den Heuvel werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de aandacht van de minister voor de sector van de ambulante geestelijke gezondheidszorg

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de aandacht van de minister voor de sector van de ambulante geestelijke gezondheidszorg.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, enkele weken geleden hebben we allemaal brieven gekregen van het VVI over de situatie in de CGG-sector. Opvallend is dat we in juni in de commissie ook hebben gesproken over de problemen in de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG). Er kwamen toen alarmsignalen van een andere federatie. Het komt altijd op hetzelfde neer. De vraag is veel groter dan het aanbod. Dit leidt tot frustratie op het werkveld. Daarnaast heeft de sector af te rekenen met een te geringe subsidiëring.

De financiering van de CGG heeft als doel de dienstverlening te versterken en te vermijden dat er wachtlijsten ontstaan. Op 18 mei 2002 werd door de Wereldgezondheidsorganisatie een resolutie goedgekeurd in verband met geestelijke gezondheidszorg. Op voorstel van België werd gevraagd een extra inspanning te doen om het aanbod terzake beter te laten aansluiten op de behoeften. Ik haal dit aan omdat we ook in Vlaanderen moeten zorgen voor de implementatie van dit voorstel. We kunnen dit niet negeren.

Mevrouw de minister, in de gemeenschappelijke verklaring van 24 juni 2002 van u en uw collega's die betrokken zijn bij de geestelijke gezondheidszorg staat dat we zoveel mogelijk samen, vanuit alle niveaus, een inspanning moeten leveren. Men heeft het permanent over wachtlijsten. Uit allerlei studies blijkt dat het aantal depressies stijgt, dat het aantal zelfmoorden toeneemt en dat armen niet worden bereikt door de centra. Deze gegevens werden bevestigd in de hoorzitting die we in 2001 hebben gehouden. Het probleem is nog steeds zeer actueel, en de nood is groot. Er moeten nieuwe initiatieven worden genomen. De mensen op het terrein weten dit, maar ze voelen zich onmachtig omdat nieuwe initiatieven tijd en energie vereisen. Dit houdt in dat mensen zich positief gesanctio-

neerd moeten voelen en niet steeds maar moeten hollen om de beloofde subsidies te krijgen. Naast tijd en energie zijn er ook middelen nodig.

We weten allemaal dat de CGG's sinds het decreet enveloppen krijgen. Bij de begrotingsbesprekingen en bij de aanpassing van de begroting in mei of juni 2002 bleek dat er achterstallen waren voor de werkjaren 2000 en 2001. Blijkbaar heeft de administratie ooit een vergissing begaan bij de berekening van de enveloppen. Die vergissing slepen we nu nog altijd mee. Mevrouw de minister, u hebt beloofd dat bij de begrotingsbesprekingen of bij een eventuele volgende begrotingscontrole dit probleem zou worden opgelost.

Indien in september de sector nog niet weet of de zaak opgelost is, dan komt dit om u uw slag niet hebt thuisgehaald bij de begrotingswijziging of dat die wijziging er niet meer komt en dat er zal moeten worden gewacht tot de goedkeuring van de begroting voor 2003. Dit alles maakt dat er in de sector onzekerheid is ontstaan. Mevrouw de minister, ik vraag hierover dan ook enige verduidelijking.

De begrotingscontrole voor 2003 gebeurt op het einde van het jaar. U zei dat u dan ook meer zicht zou hebben op de budgetten die eventueel niet zouden zijn opgebruikt. Elk jaar worden uitgaven gepland, maar soms moeten die bedragen worden overgedragen naar het fonds. Misschien kan een herschikking de zaak dan oplossen. Mevrouw de minister, hoe zit het met de achterstallen van de enveloppen voor 2000 en 2001 ?

Een ander aspect van mijn vraag gaat over de indexering van de lonen. In het decreet was bepaald dat de ambulante en de residentiële sector voor geestelijke gezondheidszorg onder dezelfde CAO moesten vallen. Dit leek vrij logisch omdat men extern en intern heel veel samenwerkt. Heel wat mensen hebben een dubbele opdracht. Het is dan ook niet opportuun verschillende barema's te gebruiken. Blijkbaar is er een probleem omdat in de federale CAO is bepaald dat de verhoging onmiddellijk moet worden toegekend, terwijl in de Vlaamse CAO het de gewoonte is dat de indexaanpassing pas na twee maanden volgt. Mevrouw de minister, hoe denkt u dit probleem op te lossen ? Ik verwijs hierbij naar andere openbare voorzieningen die met hetzelfde probleem te maken hebben. Volgt de indexering in het openbaar ziekenhuis van Rekem en Geel pas na twee maanden omdat ze in Vlaanderen liggen of gaat die onmiddellijk in ? Er moet een analoge oplossing worden gevonden voor iedereen.

Van Cleuvenbergen

Ik wens ook nog even de nieuwe uitdagingen en de afbouw van een aantal huidige initiatieven aan te kaarten. Mevrouw de minister, hebt u enig zicht op die afbouw? Voor een aantal initiatieven waarbij ik ben betrokken, weet ik in elk geval dat we de contracten van 8,5 voltijds equivalenten binnenkort moeten opzeggen omdat we hiervoor gelden voor SIF-projecten gebruikten. U bent daar niet rechtstreeks voor verantwoordelijk. Tot nu werden echter bepaalde nieuwe experimenten opgenomen in een SIF-project. Het is nu uiterst onzeker of de gemeente die projecten doorzet en of dit met dezelfde partners zal gebeuren. Mij is het om het even. Indien een project positief wordt gewaardeerd, dan is het echter zinvol het voort te zetten. Meestal kwamen die projecten ten goede aan kinderen en adolescenten. U en de federale ministers hebben gezegd dat die groep prioritair is.

Vooraleer we kunnen spreken over nieuwe initiatieven moeten we tegen januari of – uiterlijk – juni 2003 berekenen wat de gevolgen zijn van de werking van het SIF. Mevrouw de minister, hebt u zicht op het geheel? Volgens de afspraken is het juridisch mogelijk dat de federale minister de ambulante gezondheidszorg in Vlaanderen organiseert. Hij tracht dat ook te doen. We kunnen ons daarbij toch vragen stellen. Voor de sector ligt dit echter moeilijk als ze weet dat ze met de federale middelen beter zal kunnen werken. De wil om samen te werken bestaat. Men wil ook meer middelen. Via de federale initiatieven vindt men een uitweg voor een aantal problemen. Wel worden bepaalde afspraken hierdoor ontlopen.

Wat de nieuwe initiatieven betreft, zijn er netwerken inzake het beschut wonen, de thuiszorg van kinderen en de K-diensten. Deze projecten worden betaald door de federale minister. De CGG zijn daarbij wel een noodzakelijke partner. Mevrouw de minister, wordt u vooraf op de hoogte gebracht van federale initiatieven? Zo ja, kunt u de sector daar vroeger bij betrekken zodat het model ook toepasbaar is in Vlaanderen? In de verklaring die u hebt afgelegd, staat dat de twee partijen initiatieven zullen nemen. Houdt dit in dat we in de begroting voor 2003 nieuwe projecten kunnen verwachten om de zaken te bespoedigen?

– *Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Kunt u enige verduidelijking geven over de enveloppen en de indexering? Voor de sector is het zeer onduidelijk waaruit een enveloppe bestaat.

Het gaat onder andere om een aantal convenants. Het is niet makkelijk om het onderscheid te maken. Daarnaast wordt ook de regularisatie van de DAC'ers geregeld. Een gedetailleerde berekening per CGG is er echter niet. Dit maakt het moeilijk om de zaak te volgen. Hoe zullen we daarmee omgaan, rekening houdend met de wachtlijsten, uw engagementen en de actieve inbreng van het parlement. We zien dat de federale minister initiatieven neemt, waardoor we in Vlaanderen – soms graag – moeten mee marcheren. Hiervoor is echter personeel nodig, dat niet kan worden ingezet voor de reguliere werking. Het is toch niet de bedoeling dat we door een tekort onze eigen initiatieven niet kunnen uitbreiden.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het VVI heeft ons inderdaad een aantal concrete vragen gesteld. Ze zijn bijzonder teleurgesteld omdat ze tijdens een contact met u zaken te horen hebben gekregen over de ontwerpbegroting voor 2003. Officieel hebben we daarop in elk geval nog geen zicht. Er waren ook vragen over de foutieve berekening van de subsidie-enveloppe en over de tijdens de vorige legislatuur tot stand gebrachte gelijke verloning tussen het personeel in de CGG en het personeel van de psychiatrische ziekenhuizen, psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT's) en beschutte woningen. Die gelijke verloning zou op de helling worden gezet. De vereniging heeft het ook over een manifeste onderfinanciering van de loonkosten.

De toon van de brief was zeer beschuldigend. Mevrouw de minister, ik wil dan ook weten hoe de toekomst er zal uitzien. Heeft men de zaak verkeerd begrepen?

We hebben het VVI in juni 2001 gehoord naar aanleiding van een verzoekschrift. Ieder lid van deze commissie heeft toen bevestigd dat een uitbreiding van de hulpverleningscapaciteit noodzakelijk was. Ik vermoed dat u het daarmee eens bent. Het congres dat op het einde van het jaar wordt gehouden, zal zich ook over deze thematiek buigen. Op het vlak van de geestelijke gezondheid moeten er duidelijke lijnen worden getrokken om aan te duiden wat er in de toekomst moet gebeuren. Ik wil hiermee niet zeggen dat er automatisch meer middelen zullen zijn. Misschien is dat wel het geval. We moeten hierover een beleid uitstippelen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, ik heb die bewuste brief ook gekregen. Ik was eveneens geschrokken van de toch wel sterke taal terwijl het dispuut eigenlijk gaat om soms zeer kleine bedragen. De enveloppen die nu worden uitgekeerd, werden mee onderhandeld door de sector. De zaak werd destijds volledig doorgepraat. De toen bestaande convenants werden daarna in de enveloppe opgenomen. Als men nu kritiek heeft over de onduidelijkheid van die enveloppen, dan begrijp ik dat niet. Dat ze niet helemaal juist zijn, is een andere zaak. Ze zijn voor de sector echter duidelijker dan voor mij. Ik heb immers de onderhandelingen niet gevoerd.

Wat de achterstallen betreft, wil ik toch even de puntjes op de i zetten. Voor 2000 was er op het begrotingskrediet een klein tekort van 111.552 euro (4,5 miljoen frank) voor heel de sector. Hierdoor kregen de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg hun enveloppes voor 2000 voor 99,64 percent uitbetaald. Er dient nu nog 0,36 percent uitbetaald te worden.

Voor 2001 was er, door het gebruik van andere parameters voor de berekening van de enveloppes dan voor de berekening van het begrotingskrediet – men was vergeten de parameters in de begroting mee op te nemen – een tekort op de begroting van ongeveer 371.840 euro (ongeveer 15 miljoen frank) op een totaal krediet voor de sector van 34,7 miljoen euro (1,4 miljard frank). De centra hebben hun enveloppe 2001 uitbetaald gekregen voor 99,15 percent.

Een engagement is een engagement en deze achterstallen moeten worden uitbetaald. Ter gelegenheid van de begrotingscontrole van het voorjaar 2002 heb ik daartoe de nodige inspanningen voorgesteld, maar dit hebben mijn collega's niet aanvaard. Ik moest dat maar zelf op mijn begroting zien te vinden. In september kwam er een bijkomende begrotingscontrole, en had ik meer zicht op de uitgavenpercentages. Die begrotingscontrole zal aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd, samen met de opgemaakte initiële begroting voor 2003. Ik heb opnieuw geprobeerd om de misrekening te laten aanvaarden door mijn collega's. Dat is niet gebeurd, en uiteindelijk heb ik dan een interne compensatie aangeboden om de achterstallen te kunnen rechtekken. Ze zijn nog niet definitief aanvaard door de begrotingsminister, maar ik kan me niet voorstellen dat hij dit niet zal doen. Het gaat tenslotte om de rechtzetting van een engagement dat ondertekend is.

De enveloppes voor 2002 waren in augustus 2002 reeds minstens voor 85 percent uitbetaald. De cen-

tra mogen hun resterende saldo voor 2002 nog dit najaar verwachten. De zeer zware woorden over de ontoelaatbare achterstallen, moeten cijfermatig toch een beetje gerelativeerd worden, maar de sector heeft gelijk : beloofd is beloofd en de achterstallen zullen worden uitbetaald.

Wat betreft de gelijke verloning van het personeel in de centra voor geestelijke gezondheidszorg en dat van de ziekenhuizen, pakt men uit met een wel zeer zwaar kanon om op een vlieg te schieten. De beloofde gelijke verloning is in 1999 goedgekeurd en onmiddellijk uitgevoerd door de nieuwe regering. De barema's zijn gelijkgeschakeld. Het verschil is dat we in Vlaanderen een ander systeem hebben dan op het federale niveau. Na een indexsprong is er één maand later een aanpassing van de lonen in de gezondheidssector, terwijl voor al onze sectoren in Vlaanderen dat twee maanden later is. Degenen die in de CGG's werken, hebben de barema's van het federale niveau, maar krijgen een maand later de indexverhoging dan de collega's die in de federale voorzieningen werken.

Als men dit wil rechtekken, moet er een debat op gang komen voor alle sectoren in Vlaanderen. Dat de indexverhoging pas na twee maanden werd gegeven, is destijds door de begrotingsminister beslist. De echte finaliteit ken ik daar niet van. Dit is niet alleen zo voor de CGG, maar ook voor de bijpassingen van het OPZ. Het gaat niet over fenomenale bedragen, maar over het aanpassen van de index een maand later. Hier wordt wel met heel grof geschut uitgepakt.

Er is inderdaad een onevenwicht tussen vraag en aanbod bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg en er zijn, zoals in al mijn sectoren, tekorten. Dat heeft te maken met een evoluerende samenleving. Men moet zich hierbij afvragen of de overheid op al die vragen kan blijven antwoorden en of we ook in de CGG's, zoals in andere sectoren, met de meest urgente of prioritaire categorieën moeten werken. Dit laat ik in het midden.

Ik erken de tekorten. Ik wil ook heel eerlijk zeggen dat op de begroting 2003 er niet meer middelen zijn voorzien om lineair meer personeel in te zetten in de CGG's. Deze begroting was een moeilijke begroting en er kan geen nieuw recurrent initiatief worden toegekend. De groei van de economie lag lager dan de groei van de engagementen van de overheid via CAO'S. Het budget voor de centra voor geestelijke gezondheidszorg groeit als gevolg van CAO's. Er is geen ruimte om het aanbod te verruimen.

Vogels

U weet dat de regering een uitzondering heeft gemaakt voor die engagementen die in het addendum van het regeerakkoord stonden, zijnde de gehandicaptensector en de moeilijke jongeren. Voor de geestelijke gezondheidszorg zijn er geen lineaire verhoogde middelen om het aanbod verder uit te breiden. Er zijn wel middelen om in dit kader een conferentie op 3 en 4 december te organiseren en een aantal experimenten in het verlengde daarvan uit te voeren. Ik verwacht ook dat naar aanleiding van die gezondheidsconferentie men de moed zal hebben een aantal prioriteiten uit te spreken. Meer van alles en overal is echt onmogelijk in onze sector, dat is hoe langer hoe duidelijker.

Ik kom tot de bevoegdheden. U verwijst naar het wegvallen van SIF-projecten. De naam zegt het zelf : het waren projecten, voor sommige gemeenten en voor andere niet. Ik kan die onmogelijk regulariseren, want dan zou ik die projecten moeten erkennen in alle gemeenten. Het SIF was al een bevoegdheid van de lokale overheid onder voogdij van Vlaanderen, nu is dit een integrale bevoegdheid van de lokale overheden. Ze moeten projecten evalueren en beslissen of ze die verlengen of niet. Op federaal vlak schrapt men projecten, evenals op lokaal vlak. Het Vlaams niveau kan dat niet zomaar allemaal overnemen. Elk niveau heeft zijn bevoegdheid en verantwoordelijkheid. Ik kan wel samenwerken met de andere niveaus. Dat gebeurt ook.

Op de interministeriële conferentie van 24 juni 2002 was de geestelijke gezondheidszorg een van de agendapunten en werd het nieuwe concept van zorgcircuits en netwerken in de geestelijke gezondheidszorg met alle bevoegde ministers besproken. Er is een protocol nodig tussen de verschillende ministers om dat te organiseren. In dit kader is een task force opgericht om het protocolakkoord verder uit te werken en te beschrijven. In eerste instantie zullen netwerken en zorgcircuits voor de doelgroep kinderen en jongeren worden uitgewerkt.

Er is dus wel degelijk samenwerking tussen de ministers. Als uitvloeisel van de interministeriële conferentie wordt er echt wel hard gewerkt.

U vraagt of de sector ervan op de hoogte is. Naast berichtgeving door mezelf aan de sector – er wordt maandelijks op de administratie vergaderd met de koepels – zijn er ook nog andere communicatiekanalen. De sector van de centra geestelijke gezondheidszorg wordt door de twee koepelorganisaties

vertegenwoordigd in de Nationale Ziekenhuisraad. Blijkbaar zijn zij zelf en daarmee ook de sector vragende partij om te participeren in de federale projecten. Dan moet men niet vertellen dat ik als Vlaams minister me de kaas van het brood laat eten, want het zijn eigenlijk Vlaamse projecten.

Na de gemeenschappelijke verklaring van 24 juni 2002 heb ik de centra voor geestelijke gezondheidszorg via een omzendbrief van 23 juli 2002 geïnformeerd over het standpunt van de Vlaamse overheid inzake GGZ-netwerken en zorgcircuits voor kinderen en jongeren.

Het lijkt mij dan ook wat overdreven om te spreken van onrustwekkende evoluties in de ambulante gezondheidszorg, zeker als ik daaraan toevoeg dat het personeelsbestand van alle centra samen van 1999 tot vandaag is gegroeid van 624 voltijds equivalenten tot 758 voltijds equivalenten. Dit is een toename met zowat 21,5 percent, wat ook in de begrotingen wordt weerspiegeld.

Ik weet dat er geen tekorten meer zijn en dat is inmiddels voor al mijn sectoren het geval.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw vrij volledig antwoord. Ik ga de zaken nog eens systematisch overlopen. U had het over de enveloppen. Ze zijn samengesteld volgens bepaalde parameters uit het verleden.

Ik wilde daar nog even zeer concreet op ingaan. De centra kennen de samenstelling van hun enveloppe niet, maar wel de algemene principes. Vroeger had men convenants, en die waren sectoroverschrijdend of er waren verschillende centra bij betrokken. Het is onduidelijk welk percentage waarnaartoe is gegaan. Ik hou een pleidooi om per huidig centrum een detailsamenstelling te geven.

Wat betreft de middelen van de achterstallen van 2000-2001 gaat het om kleine bedragen. De vraag blijft waarom men er zoveel heisa van moet maken en waarom dat niet automatisch bij de volgende begroting werd hersteld.

Minister Mieke Vogels : Ik heb u dat verklaard. Mijn collega's wilden dit niet aanvaarden.

Bij begrotingsbesprekingen moet men vechten voor elke euro. Dit werd van de tafel geveegd omdat het een fout was van mijn administratie en

Vogels

ik die zelf moet oplossen. Ik probeer dit met de begrotingscontrole 3 ook te doen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik hoop dat de begrotingsminister u zal volgen. Er is ook geen reden om dit niet te doen. We weten allemaal dat er op het einde van het jaar bij bepaalde onderdelen toch middelen over zijn. Ik hoop alleen dat niemand met lopende engagementen erdoor wordt benadeeld, maar dat is uw verantwoordelijkheid.

Wat de indexering betreft, hebt u het over kleine bedragen. Als een centrum een enveloppe voor 99 percent uitbetaald krijgt, lijkt dat tekort weinig. Ik heb echter ooit uitgerekend dat de vrije beheersruimte voor centra op dit ogenblik tussen de 2 en de 4 percent ligt om nieuwe initiatieven te nemen en vooruitziend te werken. Dan kan 1 percent voor een centrum wel belangrijk zijn, want dat is de helft van een vrije beleidsruimte die het dan al dan niet heeft. Als er engagementen zijn gemaakt, moeten ze worden uitgevoerd. U weet ook dat er nu in alle centra vakbondsacties bezig zijn en men een lijst heeft met acties voor de toekomst waarin staat dat men dit op de rekening schrijft van de beheerders, wat echt niet juist is.

Wat vraag en aanbod en de begroting 2003 betreft, zal het velen van ons spijten dat er niet meer middelen naar de geestelijke gezondheidszorg gaan. U hebt gelijk dat er een debat ten gronde moet volgen. Preventief kan men heel veel doen in andere sectoren. Door bijvoorbeeld het uitbouwen van sociaal-cultureel werk, een van mijn dada's, of van zaken die dicht bij de mensen zijn, voorkomt men veel zaken waar nu te zwaar op moet worden geschoten. Anderzijds worden door de wachtlijsten de problemen groter en moet men vaak te zware problematieken aanpakken omdat men op het moment dat het nog niet zo erg was, er niet op in kon gaan. Het blijft dan dweilen met de kraan open.

U hebt het gehad over het geven van voorzetten voor prioritaire groepen. Ik veronderstel allicht dat uw administratie in haar bevraging wel weet wat er zal wegvallen bij de SIF-projecten en dat men dan kan nagaan in welke mate dat niet een van uw nieuwe experimentele ruimten kan zijn voor 2003, na evaluatie uiteraard. De middelen van de SIF-projecten blijven inderdaad meestal in de gemeenten, maar ook de druk op de gemeenten om iets te doen, is erg groot.

Over de interministeriële conferentie hebt u gesteld dat een protocol nodig is. De federale rege-

ring neemt echter al initiatieven, maar er is nog steeds geen protocol. Hoe gaan we daarmee om ? In uw omzendbrief van 23 juli schrijft u dat u de toetreding tot de centra voor geestelijke gezondheidszorg en het psychiatrische netwerk zult 'stimuleren en faciliteren'. Hoe zult u dat doen, want met een omzendbrief alleen komt u er niet ?

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de mevrouw Van Cleuvenbergen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sterke stijging van het aantal tienerzwangerschappen en abortussen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Strackx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de sterke stijging van het aantal tienerzwangerschappen en abortussen.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, de cijfers van het Centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen, het CRZ, zijn misschien een beetje aan de aandacht ontsnapt omdat ze tijdens het reces bekend werden gemaakt. Uit die cijfers bleek dat het aantal tienerzwangerschappen in ons land heel sterk is gestegen. De situatie zou in ons land nog niet zo dramatisch zijn als in andere Europese landen zoals Engeland. Toch werden in 2001 ruim 5.500 vijftien- tot negentienjarige meisjes zwanger. Dat is ruim 20 percent meer dan 5 jaar geleden. Het aantal zwangere meisjes van 13 of 14 jaar is in die periode zelfs verdubbeld tot 86. De oorzaak is mij een raadsel, want ik ga ervan uit dat de voorlichting in de scholen tegenwoordig in orde is. Meisjes zouden de pil niet nemen uit schrik om te verdikken en daardoor

Strackx

onveilig vrijen. Ik vind die bewering nogal eigenaardig. Dertig jaar geleden geloofde men misschien dat men dik werd van de pil, maar die stelling is nu toch al lang achterhaald.

Het aantal abortussen op jonge leeftijd steeg verhoudingsgewijs nog sterker. In 1993 lieten 4 op 1.000 vijftien- tot negentienjarigen een abortus uitvoeren en in 2001 7 op 1.000. De stijging doet zich voor in alle leeftijdscategorieën. Uit Belgische cijfers blijkt dat in 2001 16.178 vrouwen een abortus lieten uitvoeren. Dat is een toename met 23 procent in vergelijking met 1993. Die toename is toch veel te groot om louter te worden toegeschreven aan een betere registratie, want dat hebt u in het verleden een paar keer beweerd.

De cijfers vormen een eerste evaluatie van uw 'bla bla boem boem'-campagne van vorig jaar. Het is duidelijk dat de campagne niet heeft gewerkt. Het is een miskleun gebleken. Ik geef toe dat het een spraakmakende campagne was, maar de inhoudelijke boodschap is niet echt overgekomen bij de doelgroep.

Wat zult u nu doen ? Wat hebt u hopelijk al gedaan ? Hebt u concrete maatregelen genomen om de tienerzwangerschappen terug te dringen ? Wat concludeert u uit de cijfers ? Zult u uw inspanningen opdrijven ? Bereidt u een campagne voor die specifiek is gericht tot de doelgroep ?

Hebt u al initiatieven genomen om de alternatieven voor een abortus te stimuleren ? Steunt u initiatieven waarbij aan jonge meisjes en vrouwen die onverwacht zwanger zijn, hulp wordt geboden op materieel, praktisch, sociaal en psychologisch vlak om de zwangerschap uit te dragen ? Dergelijke initiatieven zijn immers meer dan welkom.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil even dieper ingaan op de cijfers die de heer Strackx aanhaalt. Ik trek absoluut niet in twijfel dat het de cijfers van het CRZ zijn, maar ik heb de moeite gedaan om ook de cijfers op te zoeken van de Nationale Commissie voor de Evaluatie van de wet van 3 april 1993 betreffende de zwangerschapsafbrekingen. Het laatste rapport van augustus 2002 werd ondertussen overhandigd aan het federaal parlement. Uit de cijfers en besluiten blijkt inderdaad dat er sprake is van een lichte stijging. In het rap-

port wordt uitgelegd dat die slaat op een aantal mensen dat vroeger naar het buitenland trok voor een abortus, maar nu in het eigen land terecht kan. Het gaat dus niet per se over een stijging. Een van de besluiten van het rapport luidt dat er sprake is van een betrekkelijke stabilisatie van het totaal aantal zwangerschapsafbrekingen. Met het cijfermateriaal dat voorhanden is, moet voorzichtig worden omgesprongen : er mogen niet zomaar allerlei wetenschappelijke verklaringen worden gegeven over de schommelingen over de jaren heen en in bepaalde regio's.

Uiteraard moeten blijvend inspanningen worden geleverd ter verbetering van de voorlichting van jongeren in en buiten de onderwijsinstellingen. Dat is trouwens een aanbeveling van de Nationale Commissie. Die stelt ook dat het grote publiek moet worden ingelicht over het gebruik van anti-conceptiemiddelen en stelt vast dat er inspanningen moeten worden geleverd voor vrouwen die onze taal nog onvoldoende machtig zijn.

Mevrouw de minister, ik stel u dan ook de bijkomende vraag of de instellingen voldoende in staat zijn om anderstaligen die hier verblijven genoeg informatie te verstrekken ter voorkoming van ongewenste zwangerschappen ?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit me aan bij deze vraag om het even te hebben over het idee om de morning-afterpil beschikbaar te stellen in de middelbare scholen. In Groot-Brittannië is dat al in vele scholen het geval omwille van het grote aantal tienerzwangerschappen. De meningen in het Britse ministerie van Volksgezondheid zijn echter enorm verdeeld. Volgens federaal minister Tavernier is het beschikbaar stellen van de pil in scholen ook in ons land wettelijk mogelijk. Tijdens de Kindertop te New York gingen stemmen op om de seksuele voorlichting te beperken tot het minimum. Volgens mij is dat vragen om moeilijkheden. Seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's) en ongewenste zwangerschappen zijn immers te voorkomen via de juiste voorlichting. Onlangs bleek bovendien uit een enquête dat jongeren nog steeds met dezelfde vragen over seksualiteit zitten als 10 jaar geleden. Het enige verschil is dat ze er nu makkelijker met hun ouders over kunnen praten. Veel nuttiger dan het promoten van de morning-afterpil, is een voorlichtingscampagne gericht tot de jongeren. In die campagne moet ook het voorkomen van SOA's worden benadrukt.

Helsen

Mevrouw de minister, komt er een vervolg op uw vorige campagne ? Bent u van plan om de morning-afterpil te promoten ? Bestaat de intentie om in en buiten het onderwijs te werken aan sensibilisering, campagnes en folders ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, ik verwijs graag naar de vraag om uitleg die ik net voor het reces heb gesteld. Die ging heel specifiek over zwangere studentes. De vraag was wat meer toegespitst op de nood aan ondersteuning en we lichtten de minister in over het soort initiatieven die we haar graag zouden zien nemen. We hadden het niet in de eerste plaats over campagnes, al kunnen die natuurlijk van nut zijn in de marge en op voorwaarde dat ze regelmatig worden geëvalueerd. De minister wou niet echt ingaan op mijn vraag. Ze vond de voorgestelde initiatieven niet nodig en stelde dat het algemene circuit volstond.

Mevrouw de minister, naar aanleiding van de nieuwe cijfers, wil ik u vragen om mijn voorstellen alnog te willen overwegen. Campagnes zijn één zaak, maar echte steun kan in veel gevallen hét verschil maken voor de betrokken jongere bij de zelfstandige beslissing om een abortus te vragen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, als ik cijfers over zwangerschapsonderbreking op de eerste pagina van een krant zie staan, dan weet ik dat deze commissie in de pen kruipt. De cijfers verschijnen nogal regelmatig en ik kan me dan ook om de twee maanden aan een vraag verwachten.

Mijnheer Strackx, met cijfers kan altijd heel veel worden bewezen of juist niet bewezen. Het is kenmerkend dat naarmate beter wordt geregistreerd, het probleem groter wordt. Dat is het geval met de criminaliteitscijfers, met de wachtlijsten en met het aantal abortussen. Abortus was lange tijd een taboe en werd niet echt geregistreerd. Sinds de goedkeuring van de abortuswetgeving en het ontstaan van de evaluatiecommissie werd werk gemaakt van een goede registratie.

De cijfers waarnaar u verwijst zijn een beetje verkeerd geïnterpreteerd. Het klopt dat er gegevens zijn bijgekomen over een groep tieners die voorheen naar Nederland ging. Die abortussen werden totnogtoe niet opgenomen in de cijfers. Het gevolg

van die aanpassing, waarbij de gegevens uit Nederland worden opgeteld bij die uit ons land, is een enorme stijging tijdens de jongste jaren. Het gaat over ongeveer 300 zwangerschappen die in Nederland werden uitgevoerd tegenover 2.036 in België. Door de toevoeging van die 300 gevallen krijgen we een vertekend beeld alsof het aantal tienerzwangerschappen in Vlaanderen enorm gestegen zou zijn. In vergelijking met andere landen is het aantal abortussen zeer laag. Het aantal tienerzwangerschappen is gelijk aan het Europese gemiddelde en in vergelijking met Groot-Brittannië absoluut niet hoog.

Het Vlaamse beleid inzake tienerzwangerschappen is ten dele in overeenstemming met wat in het rapport wordt geciteerd. Tijdens interministeriële conferenties zijn daarover afspraken gemaakt met de andere ministers van Volksgezondheid. Die zijn op hun beurt afgestemd op internationale afspraken waarnaar in het rapport wordt verwezen.

Zoals de heer Helsen stelt, zijn preventieve campagnes daarbij heel belangrijk. Ik vind het ook absoluut geen goed idee om de morning-afterpil in scholen te promoten omdat dan de indruk wordt gegeven dat het allemaal geen kwaad kan. De morning-afterpil beschermt zeker niet tegen seksueel overdraagbare aandoeningen en is om die reden absoluut uit den boze. We moeten de morning-afterpil niet doodzwijgen maar zeker ook niet promoten. Het antwoord luidt inderdaad : volgehouden campagnes voeren. Ook op school moet gepraat worden over preventie van ongewenste zwangerschap en van seksueel overdraagbare aandoeningen.

De opmerking van de heer Helsen is in die zin niet helemaal terecht. De Europese landen hadden in hun slotverklaring heel duidelijk bepalingen opgenomen inzake het recht op informatie over preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen en het recht op het krijgen van voorlichting in het algemeen. Die passage is geschrappt door toedoen van een zeer merkwaardige coalitie tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Arabische landen. De slottekst, die door de Europese landen was voorbereid, weerhield duidelijk een passage.

Mevrouw Merckx, in verband met steun aan meisjes die hun zwangerschap wensen uit te dragen of zwangere studenten, is mijn antwoord dat ik aan u heb gegeven voor de zomer niet veranderd. Ik denk dat de bestaande algemene maatregelen en de specifieke sociale voorzieningen ten aanzien van studenten ruimschoots volstaan. Er kan zeker

Vogels

niet nog een aparte categorie van voorzieningen worden gemaakt voor zwangere studenten.

De vraag van mevrouw Van Den Heuvel betreffende de informatie aan allochtone meisjes vormt inderdaad een probleem. Kind en Gezin bijvoorbeeld organiseert informatieavonden voor Poolse jonge meisjes, die een totaal andere visie hebben op zwanger worden en op seksuele relaties. Het betreft inderdaad een reëel probleem, waarmee we in de toekomst steeds meer zullen worden geconfronteerd.

Mijn antwoord is veeleer kort omdat mijn visie omtrent een aantal vragen niet veranderd is.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, ik ben ontgoocheld dat u er een cijferspelletje van maakt. Ik ga er geen welles-nietesspelletje van maken. Of het aantal nu stijgt of stabiel blijft, heeft uiteindelijk minder belang. In deze moderne tijd is een daling van die cijfers een logische verwachting. Dit is echter niet het geval, hoe men de cijfers ook leest. De situatie verbetert dus al 10 jaar lang niet. Dat vind ik erg. Het is uw bevoegdheid en u slaagt er blijkbaar niet in om iets concreets te verwezenlijken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman De Loor tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over tewerkstelling van personen met een handicap door lokale besturen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Loor tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over tewerkstelling van personen met een handicap door lokale besturen.

De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil vooraf stellen dat het de fundamentele sociale plicht is van de samenleving om maatregelen te nemen die

leiden tot een optimale integratie van personen met een handicap in het maatschappelijk leven met inbegrip van een volwaardige integratie in het arbeidscircuit. In deze tijd van economische recessie en stijgende werkloosheid is dat uiteraard geen gemakkelijke opdracht.

Het koninklijk besluit van 23 december 1977 bepaalt dat de overheidsdiensten, de provincies, de gemeenten, de OCMW's, de verenigingen van gemeenten en agglomeraties van gemeenten minstens één mindervalide moeten tewerkstellen per groep van 55 voltijdse betrekkingen. Ik hoop dat we er mogen van uitgaan dat de meeste steden en gemeenten in Vlaanderen hieraan voldoen. Ik ben er van overtuigd dat veel gemeenten zelfs bereid zijn een hogere inspanning te leveren dan het voorziene quotum indien er een incentive zou komen vanwege de Vlaamse overheid. Ik weet dat dit geen sinecure is. De centen liggen bij de Vlaamse overheid ook niet zomaar voor het rapen. Toch durf ik daar even naar te verwijzen.

De steden en gemeenten staan voor een dilemma. Enerzijds willen ze hun sociale rol zo goed mogelijk vervullen en zoveel mogelijk personen met een handicap tewerkstellen. Anderzijds moeten ze rekening houden met een efficiënte werking van hun diensten en met de betaalbaarheid van de operatie. De bevolking verwacht terecht dat de lokale besturen hun taken naar behoren uitvoeren. Met een hoog aantal personen met een handicap is dit niet zo gemakkelijk realiseerbaar.

Daarom vraag ik een financiële tegemoetkoming in overeenstemming met wat in de privé-sector gebeurt. Het Vlaams Fonds voorziet aldaar in een omschakelingspremie, een rendementssubsidie en een tegemoetkoming in de kosten voor de aanpassing van de arbeidspost. In sommige gevallen verleent de subregionale tewerkstellingsdienst een financiële tegemoetkoming. Bovendien kent de federale overheid een tijdelijke vermindering van sociale zekerheidsbijdragen toe aan de privé-sector.

Mevrouw de minister, kunt u me zeggen of alle gemeenten in Vlaanderen aan de verplichtingen inzake tewerkstelling van personen met een handicap voldoen? Indien dit niet het geval is, welke maatregelen hebt u tot nu toe getroffen om deze gemeenten te verplichten dat wel te doen? Kan de Vlaamse regering een financiële tegemoetkoming verstrekken bij het tewerkstellen van een hoger aantal personen met een handicap dan het wettelijk voorziene quotum? Tegenwoordig worden vele mindervaliden tewerkgesteld in beschutte werkplaatsen maar ook hier speelt natuurlijk de harde

De Loor

wet van de economische concurrentie. Daarom ben ik ervan overtuigd dat vele gemeenten hun quotum zouden opdrijven mocht er vanwege de overheid ook een aansporing gebeuren.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de Martelaer volgt dit dossier op. Ze heeft hieromtrent aan minister Van Grembergen gevraagd hoe het staat met de tewerkstelling van personen met een handicap in de gemeenten. De minister heeft daarop geantwoord dat hij daar momenteel geen zicht op heeft. Daarom heeft hij een enquête voorgelegd aan de verschillende gemeenten. Deze enquête wordt momenteel verwerkt.

Men moet eerst zicht hebben op de huidige stand van zaken vooraleer er eventueel initiatieven worden genomen door de minister van Welzijn of door het Vlaams Fonds.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : We gaan ervan uit dat mensen die bij de overheid of bij de gemeente werken door het Vlaams Fonds erkend zijn als personen met een handicap. Volgens mijn informatie is deze erkenning niet noodzakelijk bij de gemeenten. Ik stel vast dat in heel wat gemeenten mensen die ouder zijn en bijvoorbeeld rugklachten krijgen, opgenomen worden in een contingent dat verplicht is. Hierdoor blijven mensen met een echte handicap weer eens buiten schot.

Indien veel zaken die te maken hebben met tewerkstelling van personen met een handicap overgaan naar de ministers van Werkgelegenheid, kan dit tot een bijkomend probleem leiden voor de personen die erkend zijn door het Vlaams Fonds. Ik noem heel specifiek arbeidsgehandicapten. Dit nieuwe begrip maakt nu opgang en wordt ook in Europa gehanteerd. Het is echter veel ruimer dan wat wij klassiek mensen met een handicap noemen en wat meestal overeenkomt met personen die erkend zijn door het Vlaams Fonds. Arbeidsgehandicapten zijn mensen met een niet al te hoog diploma, die meer dan een bepaalde periode werkloos zijn voor al deze projecten. Ik bemerk een verdringing van de echte doelgroep, die ook door mevrouw Van Den Heuvel beoogd wordt vermits ze de faciliteiten opsomt die kunnen gegeven worden door het Vlaams Fonds.

De sterkte van mensen met een handicap erkend door het Vlaams Fonds is dat ze erg gemotiveerd

zijn om te werken. De arbeidsattitudes en de motivatie van arbeidsgehandicapten ligt vaak lager ten gevolge van frustraties. Bijgevolg geven ze een slechte indruk aan werkgevers en overheden. Ze vormen dus een nieuw probleem. Mevrouw de minister, ik vraag u er heel goed over te waken dat de echte doelgroep, die aanvankelijk beoogd werd, niet verdrukt wordt door het uitbreiden van de doelgroep naar arbeidsgehandicapten.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, de vraag is gebaseerd op het koninklijk besluit van 23 december 1977. Dit maakt onmiddellijk duidelijk dat het niet alleen personen met een handicap betreft die door het Vlaams Fonds zijn erkend. Het gaat om de veel ruimere groep, die door de zwarte Onze-Lieve-Vrouwstraat erkend wordt. De arbeidsgehandicapten zijn momenteel niet in dit besluit opgenomen. We willen dit wel mee bewaken maar de beoogde doelgroep is dus wel ruimer dan diegenen die erkend zijn door het Vlaams Fonds.

In het koninklijk besluit staat dat per eenheid van 55 betrekkingen volledige arbeidsprestaties één persoon met een handicap moet worden tewerkgesteld. Ik wist niet dat Minister Van Grembergen bezig was met een enquête. Dat is goed nieuws. Ik hoop alleen dat hij meer succes heeft dan mijn voorganger. In 1997 organiseerde minister Martens ook een bevraging naar de stand van zaken bij de gemeenten. Dit gebeurde onder meer op vraag van een resolutie van een aantal leden van het Vlaams Parlement. Van de 308 Vlaamse gemeenten antwoordden er slechts 129. De vraag van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden zal waarschijnlijk met meer autoriteit ervaren worden door de lokale besturen dan een vraag van de minister van Welzijn. Ik hoop echt dat er meer gemeenten antwoorden. Toen werkten 42 percent van de gemeenten mee aan de enquête. In 114 gevallen daarvan, dit is 88 percent, bleek de personeelsformatie conform met de bepalingen van het koninklijk besluit.

We kunnen veronderstellen dat de gemeenten die niet hebben geantwoord, niet in orde waren. Ik vrees dat de heer De Loor dus een beetje te optimistisch is als hij stelt dat de meeste gemeenten wel in orde zullen zijn.

In 1997 was er sprake van een duidelijk stijgende tendens van de tewerkstelling van personen met een handicap in de privé-sector. Die kan mee worden toegeschreven aan de inschakeling van nieuwe regionale diensten voor arbeidstrajectbegeleiding

Vogels

of ATB-diensten. Ter bevordering van de tewerkstelling van personen met een handicap gebruiken de ATB-diensten CAO 26, goedgekeurd in een besluit van de Vlaamse regering van 1995, en de recentere Vlaamse inschakelingspremie of VIP.

Uiteraard is een quotasysteem voor de tewerkstelling van personen met een handicap belangrijk. Dat is zeker in de openbare besturen zo. Dat blijft belangrijk, want openbare besturen hebben een voorbeeldfunctie. We moeten de gemeenten daaraan voortdurend herinneren. Toen ik nog schepen bevoegd voor Stadsreiniging was, heb ik ook meegemaakt hoe onder druk van sommige intercommunales vergelijkende studies werden afgeleverd over de verschillen tussen mensen die als stadsambtenaar voor de stadsreiniging werken, en zij die dat doen voor rekening van een intercommunale. Bij de eerste categorie zijn er veel die van een vorm van sociale tewerkstelling genieten. Vastbenoemde mensen met rugklachten worden niet ontslagen. Mensen met hetzelfde probleem in de privé-sector worden wel ontslagen. Op lokaal niveau bestaat de druk om het rendement te verhogen en om mensen met een of andere vorm van handicap af te stoten.

Zolang het KB van 1977 geldig blijft, moeten we er blijven voor zorgen dat de lokale en ook de Vlaamse overheid hun verantwoordelijkheid nemen. Kunnen we de gemeenten verplichten? Dat is vandaag een beetje uit den boze geworden. Vandaag voelen gemeenten zich overbevraagd door de hogere overheden. Dat heeft te maken met de politiehervorming, en met nog veel andere zaken. Als men vandaag aan de gemeenten iets vraagt, dan wil men boter bij de vis.

Dat was eigenlijk ook al aan de orde in een resolutie van het Vlaams Parlement die in het zittingsjaar 1995-1996 is ingediend door de heren Cardoen, De Roo en Vandendriessche. Dit voorstel van resolutie ging over 'het optimaal inschakelen van mindervaliden in het arbeidsproces'. Ook toen werd de gedachte gehuldigd om het bestaande loonkostensubsidiestelsel – toen nog enkel CAO 26 – ook van toepassing te verklaren op onder andere de gemeenten. Het rendementsverlies ten gevolge van de handicap van een werknemer zou worden vergoed door de overheid. Een simulatieoefening van de administratie leerde mijn voorganger evenwel dat de budgettaire impact van dergelijke ingreep niet haalbaar bleek.

Ik heb zelf in de loop van het begrotingsjaar 2002 berekend of we dat toch niet zouden kunnen in-

voeren. In dat geval zouden we dat niet doen op basis van CAO 26, maar wel op basis van de VIP. Omwille van budgettaire redenen moest ik deze gedachte terug opbergen. Ik ben van mening dat aan de eventuele overweging van de invoering van dergelijke maatregel opnieuw een volledige bevraging van de gemeenten zou moeten voorafgaan. Op basis daarvan kunnen we dan de meerkosten afwegen ten opzichte van de bijkomende tewerkstellingsboten.

Ik vat samen. Ik hoop dat minister Van Grembergen een goed inzicht krijgt in de tewerkstellingsaspecten. Daarna kunnen we berekenen wat de eventuele meerkost zou zijn voor de gemeenten. Op basis van realistische cijfers kunnen we dan tijdens de begrotingsopmaak onderzoeken wat de toepassing van CAO 26 of de VIP's op de gemeentelijke tewerkstelling zou kosten.

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Ik kan begrijpen dat dit in budgettaire opzicht geen gemakkelijke klus is. We mogen echter niet vergeten dat aan politiek doen, betekent dat we keuzen moeten maken. Vinden we dat we een grotere sociale rol moeten vervullen, of vinden we dat dit niet het geval is? Ik ben van oordeel dat het verantwoord is om geld te besteden aan de integratie van personen met een handicap in het arbeidscircuit. Werk is voor hen een belangrijke hefboom tot sociale emancipatie.

Veel mensen met een handicap hebben mobiliteitsproblemen. Ze kunnen gemakkelijker in hun eigen gemeente werken dan te moeten pendelen naar de grootsteden. Er zullen altijd gemeentebesturen zijn die achterophinken. Misschien ben ik wel wat te optimistisch als ik zeg dat ze allemaal beseffen dat ze een sociale rol te vervullen hebben. Ik ben anderzijds er wel zeker van dat een aantal gemeentebesturen bereid zijn om een nog grotere inspanning te leveren. Ze zijn bereid om nog grotere quota te aanvaarden, op voorwaarde dat het rendementsverlies dat daarmee gepaard zou gaan, wordt gecompenseerd door de overheid. Het is allemaal niet eenvoudig. We kunnen een euro maar één keer uitgeven. Toch denk ik dat de minister, die hiervan overtuigd is, haar collega's ervan moet overtuigen dat er meer geld moet worden vrijgemaakt voor gemeentebesturen die het quorum overstijgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het tekort aan zorgaanbod bij de thuiszorgdiensten in Limburg en de afdankingen bij Familiehulp Limburg in het bijzonder

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het tekort aan zorgaanbod bij de thuiszorgdiensten in Limburg en de afdankingen bij Familiehulp Limburg in het bijzonder.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, men kan dit een provinciaal probleem noemen, maar het steekt ook daarbuiten de kop op. Het betreft een zaak die Belga en de kranten haalt, en daarom is het hier wel aan de orde. In de krant lezen we dat in Limburg meer dan dertig thuisverzorgers worden afgedankt bij gebrek aan middelen. We lezen dat de hulpverlening in het gedrang komt.

Veel Vlaamse gezinszorgbehoevenden krijgen geen of minder hulp dan nodig is. De wachtlijsten nemen toe. Er is immers veel meer vraag naar gezinszorg dan de overheid subsidieert. Ik wil daarbij een kanttekening maken. Er is meer vraag naar poets-hulp dan naar gezinshulp. Poetsen is zwaar werk, en dus het eerste dat ouderen niet meer aankunnen. Veel mensen doen een beroep op de maatschappelijk duurdere gezinshulp, bij gebrek aan middelen voor de poetsdiensten. Ze moeten er dan soms voor zorgen dat ze naast het poetsen ook andere zorgen nodig hebben om niet te lang te moeten wachten op de gezinshulp.

De vraag stijgt onder meer door de vergrijzing van de bevolking. Andere maatschappelijke evoluties spelen ook een rol. Kinderen wonen verder van hun hulpbehoevende ouders, of ze werken allebei. Patiënten worden steeds sneller ontslagen uit het ziekenhuis. Dat geldt ook voor de psychiatrische ziekenhuizen. De organisatie van de zorgverzekering doet de vraag naar thuiszorg stijgen : de thuiszorgdiensten zijn beter bekend, en worden goedkoper voor veel cliënten. Er is ook een tekort aan aanbod : ongeveer 75 percent van de middelen om thuiszorg te organiseren komt van de Vlaamse overheid. De bijdragen van de cliënten dekt uiteindelijk maar een klein gedeelte van de kostprijs.

De minister bepaalt dus uiteindelijk hoeveel verzorgsters en verzorgers aan de slag kunnen. In elk geval zijn het er te weinig om alle mensen te helpen die thuiszorg nodig hebben. Dat probleem is niet nieuw. In 1998 is afgesproken dat er meer geld zou worden vrijgemaakt voor thuiszorg. Elk jaar zou er 4 percent bijkomen. Tegen 2005 moesten zo de wachtlijsten tot 'normale' proporties herleid zijn. Dat is 2 jaar goed verlopen, maar vorig jaar verminderde minister Vogels die nochtans noodzakelijke groei plots tot 1,6 percent.

Voor Limburg heeft dit desastreuze gevolgen. De specifieke historische ontwikkeling van de provincie en de demografische evolutie ervan leidt tot een tekort aan rustoorden en RVT-bedden. De thuiszorg ving dit alles tot voor een tiental jaar goed op, maar staat nu enorm onder druk. In 2000 waren er 9.960 personen van meer dan 80 jaar. In 2025 zullen er dat 48.000 zijn. In Vlaanderen is dezelfde evolutie waar te nemen, maar de ontwikkeling verloopt minder snel dan in Limburg. Volgens het Riziv zijn er in Limburg verhoudingsgewijs meer zorgbehoevenden die thuis worden verzorgd dan in de rest van Vlaanderen : meer dan 13 percent tegenover 10 percent. De afbouw van de thuishulp heeft in Limburg dus grotere gevolgen dan elders. De verhalen die ik te horen krijg zijn schrijnend. Sommige mensen moeten in het ziekenhuis blijven omdat er geen thuisopvang of andere voorzieningen zijn.

Dit heeft ertoe geleid dat in Het Belang van Limburg een aantal lezersbrieven terzake zijn verschenen. De lezersbrieven van gewone mensen spreken voor zich. Zo suggereert iemand 'de minister eens van achter haar bureau te halen om eens twee weken met mij op pad te gaan. Dan voelt ze ook eens de werkdruk die er nu al heerst.' Dezelfde schrijfster verklaart het volgende : 'Ik werk al 20 jaar in de thuiszorg. Aanvankelijk had ik één gezin per week te helpen. Nu zijn het twee en soms wel drie gezinnen per dag om iedereen te helpen'. Een andere getuigenis luidt als volgt : 'Ik heb dankzij de thuiszorg mijn ouders thuis kunnen laten leven en sterven. Ik vind het eigenlijk een ramp dat dit nu niet meer kan.' Deze emotionele brieven weerspiegelen de werkelijkheid.

Ik heb vernomen dat 35 gemotiveerde mensen zullen worden ontslagen. Aangezien ik dit zeer erg vind, zou ik de minister willen vragen hoe ze de problemen van de vraaggestuurde nood in de provincie Limburg wil aanpakken. Wat kan de minister doen om de nakende ontslagen alsnog te vermijden ? Welke structurele oplossingen kan de

Van Cleuvenbergen

minister op langere termijn voor de thuiszorg in Limburg en in de rest van Vlaanderen bieden ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, ik hoop dat de minister de laatste zin van mevrouw Van Cleuvenbergen goed heeft begrepen. We willen een antwoord dat voor heel Vlaanderen geldt.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, niet alles wat Belga vrijgeeft, is per se nationaal nieuws. Bovendien heb ik ernstige bedenkingen bij de manier waarop Familiehulp Limburg de ontslagen heeft aangekondigd. Volgens hen zijn de ontslagen aan mijn gebrekkige subsidiëring te wijten. Hierdoor heb ik zelfs 's avonds laat woedende thuisverzorgers aan de lijn gehad. Mevrouw Becq vindt dit misschien grappig, maar ik zeker niet. (*Rumoer*)

Eigenlijk gaat het hier om een probleem waarmee ik niets te maken heb. Bij de planning van de te presteren diensten moet elke dienst voor gezinszorg van de in haar begroting voorziene middelen uitgaan. Elke dienst krijgt middelen om personeel aan te werven.

Zonder het bijkomende urencontingent te kennen, heeft Familiehulp Limburg tijdens de eerste helft van dit jaar bijkomend verzorgend personeel aangeworven om aan de grote vraag te voldoen. Op het eerste zicht lijkt dit een lovenswaardig initiatief. Familiehulp Limburg is hierbij evenwel ver boven het uiteindelijk toegekende urencontingent gegaan. Het gevolg is dat Familiehulp Limburg al die mensen nu weer moet ontslaan. Dit valt echter niet onder mijn verantwoordelijkheid. Familiehulp Limburg is hiervoor zelf verantwoordelijk.

We werken in dit verband nog steeds met de programmacijfers die in het ministerieel besluit betreffende de thuiszorg zijn opgenomen. De programmatie van de gezinszorg in de provincie Limburg bedraagt voor het jaar 2002 1.762.488 uren.

Deze programmatie is in Limburg voor ongeveer 81 percent ingevuld. In Antwerpen is de programmatie voor 75 percent ingevuld. In Vlaams-Brabant en Brussel bedraagt de invulling slechts 52 percent. Aangezien er in die regio ook weinig rusthuizen zijn, kunnen we gerust stellen dat de situatie daar

eigenlijk erger is dan in Limburg. In Oost-Vlaanderen bedraagt de invulling 86 percent. In West-Vlaanderen bedraagt de invulling 99 percent. Deze haast volledige invulling is vergelijkbaar met de invulling van de ouderenvoorzieningen en van de voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg. De invulling van deze laatste categorie bedraagt in West-Vlaanderen zelfs 120 percent. Vergeleken met de rest van Vlaanderen is dit hoogst merkwaardig.

Uit deze cijfergegevens blijkt duidelijk dat Limburg, net als Oost- en West-Vlaanderen een invulling van meer dan 80 percent haalt. De jongste twee jaar investeren we de bijkomende uren echter vooral in de provincie met de laagste invulling. Bij de verdeling van het urencontingent voor 2002 is duidelijk gebleken dat Antwerpen en Vlaams-Brabant en Brussel een bijzonder lage invulling kennen.

Op basis van deze gegevens is vervolgens besloten om de provincie Limburg in 2002 34.790 bijkomende uren toe te kennen. Dit komt overeen met 16,5 percent van een totaal urenpakket van 211.384 uren. Voor Vlaams-Brabant en Brussel bedraagt de uitbreiding 45 percent en voor Antwerpen 23 percent.

Er zijn zes grote privé-diensten voor gezinszorg die in meer dan één provincie werkzaam zijn. De toekenning van de bijkomende uren aan deze diensten gebeurt centraal. Dit betekent dat we de betrokken diensten enkel kunnen vragen om bij de onderlinge verdeling rekening te houden met de programmatie die de Vlaamse overheid probeert in te vullen.

Aan de VZW Familiehulp zijn dit jaar 19.238 bijkomende uren toegekend. Dit betekent dat deze organisatie momenteel over een urencontingent van 4.832.689 uren beschikt. Dit komt neer op 35 percent van alle te verdelen uren. Zoals ik daarnet al heb gezegd, kan de dienst de bijkomende uren zelf verdelen over de provincies en de regio's waar de grootste behoefte aan gezinszorg wordt ervaren. Familiehulp Limburg heeft tevergeefs getracht de reeds ingevulde uren uit de totale pot van VZW Familiehulp te halen. Achteraf krijg ik hiervan de schuld. Die vlieger gaat echter niet op.

Ik wil het globale tekort aan beschikbare uren voor de thuiszorg niet ontkennen. De tekorten in de zorgsector zijn immens. Eigenlijk zijn alle interpellaties en vragen om uitleg in deze commissie een variatie op hetzelfde thema. Er wordt me steeds gevraagd wat ik aan de bestaande tekorten zal doen.

Vogels

Ik wil er hier toch even op wijzen dat het budget voor gezinszorg tussen 2000 en 2003 met 67 miljoen euro is gestegen. Dit is een verhoging met 33 percent. Een groot deel van deze verhoging is te wijten aan het VIA-akkoord. Dit akkoord was echter essentieel. De herwaardering van de lonen van de gezinsverzorgers was dringend en noodzakelijk. De verhoging is gedeeltelijk ook te wijten aan de regularisatie van een aantal DAC'ers. Verder zijn de uren uitgebreid. Ik geef echter toe dat we de in het ministerieel besluit betreffende de thuiszorg opgenomen jaarlijkse stijging met 4 percent niet halen. Dit geldt trouwens ook voor de meerjarenprogramma's in andere sectoren. Het is niet altijd mogelijk om de wenselijkheid en de budgettaire werkelijkheid met elkaar in overeenstemming te brengen. Misschien moeten we in de toekomst realistischer beloftes maken.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Het kernprobleem is en blijft dat er te weinig middelen zijn. Ik ben er echter van overtuigd dat een herverdeling van de bestaande middelen dit probleem zou kunnen oplossen. Soms moeten mensen in het ziekenhuis blijven. Iedereen weet dat een dag in een ziekenhuis duurder is dan thuiszorg. Ik weet dat deze budgetten zich bij een andere overheid bevinden. Mijns inziens kan dit tijdens interministeriële conferenties worden besproken. Het zou zeker een stuk goedkoper kunnen. Het vermijden van een verblijf in een rusthuis of een RVT zou ons ook geld besparen. Voor de gemeenschap is thuiszorg de goedkoopste zorg. Voor de cliënt is het spijtig genoeg de duurste zorg.

Minister Mieke Vogels : Een rustoord is voor de cliënt veel duurder dan thuiszorg.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, u hebt gelijk. We moeten een fundamentele oefening maken. Er moet overleg tussen het Vlaams en het federaal niveau komen. Het moet mogelijk zijn om dit bij te sturen.

Ik wil het hier ook nog even over de invulling van de programmatie hebben. De diensten vinden moeilijk personeel. Dit geldt zeker voor de poetsdiensten. Aangezien het onmogelijk is om dagelijks bij twee gezinnen het zware poetswerk te doen, kunnen deze mensen eigenlijk enkel deeltijds werken. Veel van die mensen vinden het gemakkelijker om thuis te blijven en als PWA'er aan de slag te

gaan. Ze moeten minder hard werken en ze hebben meer tijd om hun eigen zaken te regelen. We moeten ervoor zorgen dat al deze diensten elkaar het leven niet onmogelijk maken. Een PWA-statuuut houdt trouwens geen enkele begeleiding of opleiding in.

Wat de provincie Limburg betreft, moet ik toegeven dat ik de interne regelingen binnen de VZW Familiehulp niet ken. Het is trouwens mijn taak niet om die regelingen te kennen. Ik zal me hierover eens informeren.

Ik vind de verklaring dat Familiehulp Limburg het anders had moeten berekenen wel iets te gemakkelijk. Wie in mei of juni van een bepaald jaar op een vraag ingaat, kan nog altijd hopen dat dit door een geringere vraag in het najaar worden gecompenseerd. Wie de uren te vroeg gebruikt, heeft ze tenminste gebruikt. Dit is beter dan een overschot aan uren op het einde van het jaar.

Indien de diensten niet aan de vraag kunnen voldoen, ontbreekt er iets. De diensten beschikken namelijk over te weinig middelen. Het betreft hier nochtans een zorg die prioritair moet worden ondersteund. Misschien moeten we, in overleg met de andere partners, gewoon middelen versluizen.

Mevrouw de minister, u hebt daarnet verklaard dat u hier niets meer aan kunt doen en dat we moeten wachten tot volgend jaar. Ik betreur dit ten zeerste. Gemotiveerde werknemers zullen nu gedurende 3 of 4 maanden werkloos zijn. Indien ze ondertussen elders beginnen te werken, zullen de diensten in januari misschien niet voldoende personeel vinden. De kern van het probleem blijft alleszins dat de sector niet over voldoende middelen kan beschikken.

Minister Mieke Vogels : Ik zou hier toch even willen opmerken dat elke voorziening haar verantwoordelijkheid moet opnemen. We besteden de thuiszorg uit aan gesubsidieerde voorzieningen. Dit betekent dat het management van die voorzieningen de mogelijkheden van de beschikbare enveloppe moet nagaan. Wie blijft mensen aanwerven in de hoop later meer geld te krijgen, is onverantwoord bezig en zal later op de blaren moeten zitten. Alle betrokkenen in de sector hebben een verantwoordelijkheid te dragen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De kern van het probleem is dat de diensten niet aan de reële vraag kunnen voldoen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van de Vlaamse Gezins- en Welzijnsraad betreffende het tweejaarlijks rapport van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van de Vlaamse Gezins- en Welzijnsraad betreffende het tweejaarlijks rapport van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, in de loop van het zomerreces hebben we het advies over het eerste tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting gekregen. Aangezien het niet al te dik is, veronderstel ik dat iedereen dit rapport van de Vlaamse Gezins- en Welzijnsraad wel even heeft doorgenomen.

Het is me opgevallen hoe eenvoudig dit rapport tot stand is gekomen. De werking van het steunpunt wordt door een werkgroep opgevolgd. Ik ken een aantal leden van die werkgroep persoonlijk. Ze hebben me verzekerd dat een aantal mensen die met de thematiek vertrouwd is hier consequent mee bezig is. Dit rapport vormt een onderdeel van een decretaal bevestigd samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Het is slechts een van de vele rapporten die uit dit samenwerkingsakkoord zouden moeten voortkomen. Mijn eerste vraag is dan ook of er nog dergelijke rapporten zijn verschenen. Ik weet dat de SERV een rapport heeft geschreven. Hoeven nog andere diensten het samenwerkingsakkoord op te volgen ?

Mijns inziens heeft de Vlaamse Gezins- en Welzijnsraad vrij negatieve conclusies getrokken. Aangezien het rapport weinig antwoorden bevat, hebben ze een aantal punten nader onderzocht. Blijk-

baar is er de voorbije jaren gewoonweg weinig gebeurd.

De vraag of dit federale steunpunt een goede oplossing is, is hier in het verleden al aan bod gekomen. Ik meen dat dit voor Vlaanderen grotendeels niet het geval is. Ik heb vorig jaar de conferentie in de Senaat in samenwerking met het steunpunt gevolgd. Het ging bijna de hele tijd over huisvesting, terwijl de federale overheid daar geen bevoegdheid over heeft. Er werden ook de meest dwaze voorstellen gedaan.

Ik zal niet te diep ingaan op het rapport omdat het over het verleden gaat. Het is belangrijk te weten wat er in de toekomst zal gebeuren. Er worden een aantal voorstellen gedaan en ik had graag een reactie daarop. Een van de concrete voorstellen is om een nulmeeting te doen van een aantal zaken. Dat is mijns inziens erg nuttig omdat het de opvolging een stuk gemakkelijker maakt. Er worden voorstellen gedaan inzake kinderopvang. Er wordt gesteld dat die opvang niet alleen goedkoop moet zijn, maar dat ze flexibel moet zijn en dat de cultuur er belangrijk is. Er worden linken gelegd naar integrale jeugdhulp. In Vlaanderen is er een onderzoek gebeurd en zijn er voorbereidingen gestart inzake integrale jeugdhulp. Hoe werden de gezinnen die in armoede leven daarbij betrokken ?

Er wordt gewezen op de grote verschillen tussen de OCMW's. Het gaat dan niet alleen over de uitkering, maar ook over het verschil in aanbod. Vlaanderen is meer dan vroeger bevoegd voor de OCMW's. Het is misschien belangrijk om de OCMW's meer te sturen. Er is een voorstel inzake activeringsmaatregelen en tewerkstelling. Er is vraag naar een overzichtelijke en toegankelijke brochure voor werkzoekenden. Voor het ogenblik is dit erg onduidelijk, niet alleen voor armen trouwens. Ik weet dat er maatregelen aangekondigd zijn om dit te vereenvoudigen. Het zou echter nuttig zijn om dit te doen in samenwerking met mensen die met armoede worden geconfronteerd. Er wordt gepraat over het recht op onderwijs. Tegenwoordig hebben we het dikwijls over levenslang leren, maar er worden te weinig linken gelegd naar mensen die in armoede leven. Tot slot wordt de diversiteit aangekaart. Door alle doelgroepen die met achterstelling te maken hebben te vatten onder de noemer 'diversiteit', krijgen de armen te weinig specifieke aandacht. Ik sluit me daarbij aan.

Mevrouw de minister, hoe kijkt u aan tegen dit rapport en zijn besluiten ? Wat zal de weerslag zijn op de evaluatie van het samenwerkingsakkoord ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, naar aanleiding van de bespreking van het armoededecreet zullen we uiteraard dieper kunnen ingaan op het beleid dat Vlaanderen inzake armoede in de toekomst wil voeren.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, u verwijst naar een positief kritisch verslag van de Gezins- en Welzijnsraad. De regering heeft enkel kennis genomen van het tweejaarlijks verslag en heeft zich niet uitgesproken over het advies. De Gezins- en Welzijnsraad en de SERV hebben in uitvoering van het samenwerkingsakkoord het verslag ontvangen en hierover een advies geformuleerd. De SERV heeft in een brief van 13 maart te kennen gegeven zich liever uit te spreken over het jaarlijks geactualiseerd Vlaams Actieplan Armoede omdat dit meer up-to-date en toekomstgericht is. Ik heb hierop in een brief van 2 april positief gereageerd. De GWR staat achter een aantal conclusies uit het tweejaarlijks rapport. Ik denk aan de vraag naar meer betrokkenheid van alle overheden, de armen en het ruimer middenveld, de vraag naar meer beleidssamenhang tussen verschillende overheidsniveaus, de vraag naar een betere specificatie en afweging van het algemene en selectieve armoedebeleid. Daarnaast stellen ze zich ook vragen bij de dialoogmethode en de werking van het steunpunt.

Het samenwerkingsakkoord wordt al herzien naar aanleiding van de verzelfstandiging van het steunpunt. De Vlaamse regering heeft hierover een principiële beslissing genomen. Er is goedkeuring gegeven aan de verzelfstandiging, maar niet aan de uitbreiding. De samenwerking tussen de Vlaamse administratie en het steunpunt werd gespecificeerd. Dit betekent dat er geen detachering van personeel komt, maar wel overleg wordt gepleegd en medewerking wordt gegeven aan werkgroepen en rapportering. De federale regering moet nu een nieuw samenwerkingsakkoord officieel aan de Vlaamse Gemeenschap overmaken zodat ook hier, bij decreetswijziging, het akkoord kan worden gewijzigd. De Vlaamse administratie doet hiervoor het voorbereidend werk. Het advies van de GWR brengt geen elementen aan die een nieuw samenwerkingsakkoord vereisen.

Belangrijk is ook de kritiek van de GWR op de dialoogmethode. Met het armoededecreet willen we een structurele basis creëren voor de verschillende vormen van overleg : horizontaal en verticaal, op maat van de thema's en met de betrokkenheid van verenigingen waar armen het woord nemen. We moeten er rekening mee houden dat

het formuleren van het beleid daardoor meer tijd in beslag kan nemen. De dialoogmethode vraagt enorm veel inspanningen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zou het appreciëren als het parlement wordt betrokken bij wijzigingen aan samenwerkingsakkoorden. Het is frustrerend om decreten goed te keuren waaraan geen letter meer mag worden gewijzigd. Het huidige samenwerkingsakkoord klopt niet meer. Er staan zaken in die eenzijdig door de federale overheid zijn opgezegd.

De dialoogmethode is erg belangrijk. Dit vraagt veel tijd, maar het maakt het wel mogelijk om bepaalde maatregelen voor te bereiden. We kunnen deze methode als een soort experiment gebruiken bij de bespreking van het armoededecreet. Tijdens de vorige regeerperiode hebben we die methode al eens aangewend. Het was voor mij een beklijvende gebeurtenis en heeft me gemotiveerd om hier rond te blijven werken. Als het resultaat van die methode is dat meer parlementsleden zich betrokken voelen, dan kan ik dat alleen maar toejuichen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over wijzigingen in de regelgeving op de zorgverzekering

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over verschillende aspecten van de zorgverzekering

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over wijzigingen in de regelgeving op de zorgverzekering en van de heer Strackx tot minister Vogels, over verschillende aspecten van de zorgverzekering.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, mevrouw de voorzitter, er zijn geen zekerheden meer, zeker niet inzake de zorgverzekering. De manier waarop het decreet op de zorgverzekering wordt gewijzigd, hadden weinigen voorspeld. Na een jaar werken, wordt het systeem helemaal veranderd, zowel voor de burger als voor de 'organisatoren'. Een en ander komt op de helling te staan. Er heerst veel verwarring en onduidelijkheid. Ik twijfel eraan of het goed is dat de regering na zo'n korte termijn op haar stappen en principes terugkomt. Bij principes denk ik vooral aan de draagkracht en financiering. We stonden er allemaal achter dat er rekening zou worden gehouden met de graad van zorgbehoefte. Op basis daarvan zouden financiële tegemoetkomingen worden gedaan.

Er is ook een gebrek aan communicatie met het parlement. We moeten via de pers vernemen wat er al dan niet veranderd wordt. We worden in het ongewisse gelaten, ondanks het feit dat er vandaag al een nieuwe regeling zou moeten bestaan. Op uw website heb ik namelijk gelezen dat er op 1 oktober een nieuwe reglementering van kracht is voor de rusthuizen inzake de uitbetaling. Ik weet niet of dat wettelijk is. Is er al een uitvoeringsbesluit dat dit regelt of zal dat weer gebeuren met terugwerkende kracht? Dit schaadt het vertrouwen van de burger en de rechthebbenden.

U legt steeds nadruk op de waarde van thuiszorg. Nu stellen we vast dat u de tegemoetkoming voor de thuiszorg tweemaal discrimineert. Ten eerste gebeurt dit via het bedrag zelf. Ten tweede moet de patiënt in de thuiszorg zwaardere hulpbehoevend zijn dan in een rusthuis. Terwijl in de rusthuizen de B's, de O's en de A's voor een tegemoetkoming in aanmerking zullen komen, zal in de thuiszorg een zwaardere zorgbehoefte vereist zijn.

Bovendien hebt u de rusthuissector een aantal beloftes gedaan. Dat doet ons ook wel plezier. Ik herinner me de heisa omdat u de rusthuizen niet wilde meerekenen. Nu wil u dat in hoge mate toch doen, en we appreciëren dat. Toch stellen we verschillen en discriminaties vast.

Ik las verwonderd een bericht van de werkgroep Thuisverzorgers over de adviesraad waarin is voorzien. Destijds bij de bespreking van het decreet hebben we ervoor gepleit een advies van die raad verplicht te stellen in geval van wijzigingen aan de zorgverzekering. U vond dat niet nodig, en zei dat u wel advies zou vragen. Op het moment dat u naar buiten bent gekomen, was er echter nog geen informatie of feedback en nog geen betrokkenheid van

de actoren die bij de adviesraad in het zorgfonds betrokken zijn. Ik geloof dat ze pas op 7 oktober voor het eerst bijeen kwamen. Dat is na de feiten.

Waarom hebt u geen advies gevraagd aan de daarvoor voorziene adviesraad? Vindt u dat niet zo belangrijk? Waarom discrimineert u verder de thuiszorg, zowel op het punt van de graad van zorgbehoefte als door een lagere tegemoetkoming? We hadden liever gezien dat de graad van behoefte ook voor de tegemoetkoming in aanmerking zou komen.

Hoe zult u tegemoet komen aan de vraag naar bijkomende professionele dienstverlening? U hebt het zo geregeld dat er voor de thuiszorg nog één bedrag zou gelden, dat zowel de mantelzorg als de professionele thuiszorg zou dekken. Het is jammer dat we daardoor geen zicht meer hebben op de vraag naar professionele thuiszorg. Het is niet meer mogelijk uit te maken waar er vraag is naar welke groepen, actoren of sectoren.

We hebben altijd gezegd dat we niet willen dat mensen een zorgcheque krijgen waarmee ze nergens terecht kunnen. Daarom is het belangrijk dat de professionele dienstverlening verder wordt uitgebouwd. Ik heb echter de indruk dat u via een omweg die vraag naar professionele thuiszorg onzichtbaar wil maken. We hebben ook geen zicht meer op mogelijke kwaliteitseisen die u door middel van de zorgverzekering aan de dienstverlening had kunnen stellen.

Er komen veel vragen over de discriminatie van bewoners van voorzieningen voor personen met een handicap. Er zijn mensen die hun kind geregeld zelf opvangen. Ze doen dat bijvoorbeeld een halve week, afwisselend met de instelling. Toch kunnen ze niet van de zorgverzekering genieten. Een andere discriminatie is er ten aanzien van de rijksinternaten, die blijkbaar niet onder de definitie van instelling van het Vlaams Fonds vallen. Daar kan men wel zijn kind plaatsen en genieten van de zorgverzekering, terwijl dat in een instelling niet kan. Dat is een onrechtvaardige discriminatie. Er zijn ook mensen die voor een periode in een rusthuis moeten worden opgenomen omdat ze thuis niet verzorgd kunnen worden. Zo zijn er veel praktische problemen en vragen, waarvan ik niet weet of ze in dit geheel worden geregeld.

In de kranten was een debat te volgen onder de titel 'Draagkracht speelt geen rol meer'. Dat is een typevoorbeeld van het overboord gooien van principes. In de commissie werd eerst gezegd dat er tot ten laatste 1 januari 2003 geen bijdrage naar draag-

Becq

kracht zou worden gevraagd. Dat werd hier goedgekeurd. Een paar maanden later blijkt dat u dat er maar hebt ingeschreven voor alle veiligheid, en dat u het alsnog niet wil doen. We zullen hier blijkbaar weer in ijltempo over een ontwerp van decreet moeten stemmen om daar op terug te komen. Wettelijk gezien kunt u volgens mij op 1 oktober geen nieuwe tarieven instellen. Ik weet niet of het besluit al is verschenen. Het moet in elk geval ook nog naar de Raad van State, maar u zult wel weer de hoogdringendheid willen invoeren om dat niet te doen. Nochtans is het belangrijk dat over die principes een advies van de Raad van State wordt gevraagd.

Dan is er nog Brussel. Er was één ding goed aan deze regeling, namelijk dat er een forfait zou worden gevraagd voor de thuiszorg in Brussel. Dat zou alle problemen oplossen. De mensen weten daar helemaal niet meer waar ze aan toe zijn. Ze moeten naar een voorziening voor thuiszorg, maar ze vinden er geen, en ze kunnen er dus ook geen facturen van voorleggen. Ze kunnen geen beroep doen op de mantelzorg, en dus ook niet op de zorgverzekering. Het is dan ook geen groot succes. Ik dacht dat forfaitaire toelagen dit zouden kunnen oplossen. Ik heb echter gehoord dat alles blijft zoals het is.

Wat is dan de regeling voor Brussel? Is er geen discriminatie ten aanzien van de Vlamingen in Vlaanderen, waar u het onderscheid tussen premies voor professionele zorg en voor mantelzorg opheft? Hoe zult u dit in Brussel uitleggen om het vertrouwen van de Brusselaars te herstellen? Werd deze nieuwe regeling getoetst aan de Raad van State? Kunnen we ook op de hoogte worden gebracht van de adviezen van de Raad van State over besluiten van uw kabinet of uw administratie?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de zorgverzekering staat de jongste weken enorm in de belangstelling, en niet in de positieve zin. Er is bijzonder veel verwarring, zowel bij de media als onder de bevolking en bij ons. Dat heeft zeker te maken met de gebrekkige, onduidelijke en demagogische manier waarop van meet af aan door de overheid over die zorgverzekering is gecommuniceerd.

Verschillende regeringspartijen spreken elkaar voortdurend tegen. Er ging geen dag voorbij of er

werd in de media weer een of andere wijziging aan de zorgverzekering aangekondigd. Op de duur werd het ook heel moeilijk uit te maken wat er gezetenpraat was, wat partijslogans en wat er echt van aan was. U hebt het parlement in feite genegeerd.

Ik heb mijn verschillende vragen in één vraag samengebracht. Een eerste punt betreft de verhoging van 10 naar 25 euro. Dat heeft de meeste mensen verrast, en ik heb dan ook enorm veel opmerkingen gekregen. Iedereen die ik tegenkwam klaagde meteen over die zorgverzekering. De mensen vonden het een schande, vooral omdat het bedrag al wordt verdubbeld nadat de verzekering pas een jaar bestaat. U moet toch ook zulke reacties hebben gekregen?

Het gaat niet zozeer om de hoogte van het bedrag, maar om het feit dat het na een jaar al meteen zoveel duurder wordt. Ik heb aan de mensen gezegd dat ze blij mogen zijn dat het nog maar 25 euro is, want het zal nog veel meer worden. We hebben van het begin gezegd dat u zich met de zorgverzekering in een financieel avontuur zou storten. Ik heb in 1999 dan ook gesteld dat het bovendien om een verkiezingsstunt ging. Ik heb u eveneens bij de aanvang van uw ministerschap gezegd dat u duidelijk moest zijn in de communicatie met de bevolking. Ik raadde u aan de mensen geen zand in de ogen te strooien door hen wijs te maken dat die 10 euro een normale bijdrage was die niet zou veranderen. U hebt een goede communicatie steeds verwaarloosd.

Vooral in Brussel is dit schandalig. Door dit bedrag te vragen, hebt u klanten gelokt zonder hen duidelijk te maken dat het om een instappremie ging, die later onvermijdelijk de hoogte zou ingaan. Heel wat mensen die op vrijwillige basis in de regeling zijn ingestapt, voelen zich nu bekocht. De bevolking heeft recht op de waarheid over het kostenplaatje van de zorgverzekering. Ze hebben het recht te weten wat die nu en in de toekomst zal kosten. U moet hen daar van op de hoogte brengen.

Mevrouw de minister, het is ook eigenaardig dat u kiest voor een forfaitaire som. In het decreet wordt gesproken over een inbreng naar draagkracht. Ik herinner er u toch aan dat het kijk- en luistergeld net werd afgeschaft omdat die forfaitaire belasting niet rechtvaardig was. Nu kiest u voor de zorgverzekering echter precies voor dat systeem.

Het systeem werd op 1 oktober 2002 uitgebreid tot de zorgbehoevenden in rusthuizen. Ik heb gelezen

Strackx

dat een aantal OCMW's een soort derdebetalersregeling willen invoeren. Ze zouden de tegemoetkoming in het kader van de zorgverzekering zelf innen. Volgens artikel 10, paragraaf 2 kan dit niet. Daarvoor is dus een decreetswijziging nodig. Indien dit toch gebeurt, zou de gebruiker niet meer merken dat hij nog iets krijgt van de zorgverzekering, en dat is niet correct. Dit zou trouwens een aantal instellingen ertoe kunnen inspireren de prijzen te verhogen. Mevrouw de minister, klopt wat ik heb gelezen ? Voor ons is het niet duidelijk wat waar is en wat gazettenpraat.

De media meldden dat de zorgverzekering voortaan open zou staan voor wie in Vlaanderen werkt. In het decreet wordt bepaald dat degene die zich verzekert, in Vlaanderen moet wonen. De wijziging zou te maken hebben met een opmerking van Europa. Dit is me niet erg duidelijk. Het zou ook niet langer nodig zijn te bewijzen dat de tegemoetkoming in het kader van de zorgverzekering werkelijk wordt besteed. Dit alles zorgt voor verwarring.

Mevrouw de minister, u bent ernstig in gebreke gebleven qua tekst en uitleg. U hebt de kranten maar laten schrijven zonder te reageren. U hebt wel getracht in de Zevende Dag enige uitleg te geven. U hebt toen ook zelf gemerkt hoe groot de verwarring bij de mensen is. Er is verdorie niemand in het hele land die er nog iets van begrijpt.

Mevrouw de minister, acht u de tijd niet rijp om eindelijk duidelijkheid te scheppen over het kostenplaatje van de zorgverzekering ? Wat is uw standpunt ten aanzien van forfaitaire premies ? Pleit u niet langer voor een zorgcentiem ? Bent u van mening veranderd ? In hoeverre is de huidige toestand nog in overeenstemming met het decreet ? Hebt u de verzorgingsinstellingen en OCMW's op de hoogte gebracht van de uitbetalingsmogelijkheden van de zorgverzekering ? Hoe werkt de derdebetalersregeling ? Is die mogelijk of niet ? Hebt u eventueel de prijzen geblokkeerd zodat de premie niet kan worden misbruikt om de prijzen te verhogen ? Hoe staat het met het wijzigen van de voorwaarde voor de zorgverzekering ? Men zou in Vlaanderen moeten werken in plaats van er wonen. Hebt u daarover al iets op papier staan ? Moet de zorgbehoevende niet langer bewijzen dat hij het ontvangen geld werkelijk uitgeeft voor datgene waarvoor het is bedoeld ?

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de zorgverzekering is zeer belangrijk. Ook in Brussel wordt met ongerustheid gekeken naar wat er gaat gebeuren. Mevrouw de minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord op de vragen van mevrouw Becq over de toepassing van het systeem in Brussel. Zal de discriminatie inzake de mantelzorg met de rest van Vlaanderen blijven bestaan ? We zullen uw antwoord afwachten.

Ik wilde van de gelegenheid gebruikmaken om te wijzen op het tekort aan aanbod. U hebt daarstraks in uw antwoord op de vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen gewezen op wat het probleem is, onder meer inzake familiehulp. Brussel heeft zeker een tekort aan aanbod waarvan de zorgverzekering gebruik zou kunnen maken. We weten dat u in de richting van de bicommunautaire zorg hebt gekeken. Daar is het absoluut windstil. We weten niet wat daar zal gebeuren. Hoe ver staat het met de criteria inzake kwaliteit van de bicommunautaire instellingen ? Onder kwaliteit verstaan we ook taal, men moet in het Nederlands kunnen worden geholpen. Indien er dan eindelijk duidelijkheid komt over alle aspecten van de zorgverzekering, zult u er dan voor zorgen dat de mensen in Brussel voldoende zijn ingelicht ? Er zijn nog te weinig mensen die zich hebben ingeschreven voor de zorgverzekering in Brussel. Zult u daarover de nodige informatiecampagne voeren ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, mijn zorg is verzekerd. De zorgverzekering is geen gemakkelijk verhaal, dat weten we allemaal. Toen het Vlaams Parlement quasi unaniem het decreet rond de zorgverzekering heeft aangenomen, wist men dat men een scheef kader goedkeurde. We wisten wel waaraan we waren begonnen, maar we wisten absoluut niet waar we zouden uitkomen. We beschikten ook absoluut over onvoldoende cijfers over het aantal zeer zwaar zorgbehoevende mensen in Vlaanderen. Dat is de reden waarom we samen hebben geopteerd voor een gefaseerde uitvoering. Dat is nooit onder stoelen of banken gestoken. Het is gemakkelijker te zeggen aan de publieke opinie : zo is het en zo zal het blijven. Dat konden we niet.

We hebben nu de eerste fase doorlopen. Er was de terechte aanvulling van dit parlement om van meet af aan ook de jongere zeer zwaar zorgbehoevende van -65 jaar mee op te nemen. Vanaf het eerste jaar blijkt dat de zeer zwaar zorgbehoevende thuisblijvers veel talrijker zijn dan we hadden begroot. Het

Vogels

gevolg was een tekort op de begroting van 2002 van om en bij 1,1 miljard frank. Dit is geen kwestie van schuld, niet van mij en van niemand. We zijn in het avontuur gestapt en hebben van meet af aan beslist de zeer zwaar zorgbehoevende thuisblijvers en de -65'ers erbij te nemen.

Dat verhaal was nooit heel duidelijk, ook niet op Europees niveau. Dat is de reden waarom we nu met een bijkomend probleem zitten. Europa heeft als gevolg van klachten, geformuleerd door grensarbeiders uit Nederland en producenten uit de grensstreek met Nederland, België gevraagd uitleg te verschaffen over hoe het komt dat de Vlaamse zorgverzekering niet beantwoordt aan de Europese richtlijn inzake de harmonisering van de socialezekerheidsstelsels. Politiek gesproken is de zorgverzekering niet zo'n makkelijk verhaal. Het betekent heel concreet dat tijdens het Belgische voorzitterschap nota bene de Europese richtlijn met betrekking tot de sociale zekerheid en de harmonisering ervan, strakker is geworden.

Onlangs is er een arrest gevelde tegen een Oostenrijks systeem dat een beetje vergelijkbaar is met onze zorgverzekering. We hebben ons goed geïnformeerd en zijn goed nagegaan hoe we via een goede argumentatie onder de bedoelde Europese richtlijn uit konden komen. We zijn samen met een aantal experts tot de conclusie gekomen dat dit niet zal lukken en dat Europa ons zal veroordelen. We hebben aan Europa in een brief moeten beloven dat we het decreet Vlaamse zorgverzekering uiterlijk op 1 januari 2004 zullen aanpassen aan de Europese regelgeving. Eerstdaags wordt er een commissie van experts geïnstalleerd die de voorbereiding op zich zal nemen. De zaak zal er niet eenvoudiger op worden en mijn zorg zal de komende maanden nog gegarandeerd verzekerd zijn.

Mijnheer Strackx en mevrouw Becq, we hebben de zorgverzekering opgestart en we zijn engagementen aangegaan ten aanzien van de bevolking. We willen ook politiek duidelijk niet de indruk geven dat we de Vlaamse zorgverzekering willen opgeven, integendeel. Het parlement heeft dit gewild, we zullen ermee doorgaan. Laten we echter in een tweede fase een beetje voorzichtig zijn. Daarom heeft de regering beslist dat de Vlaamse zorgverzekering alle engagementen ten aanzien van bepaalde doelgroepen moet uitvoeren en zelfs verruimen. De interpellanten die hebben gezegd dat het onmogelijk is om de C's en B's mee op te nemen in een rusthuis en de A's en O's niet, zeggen nu dat ik discrimineer tussen de thuiszorg en de rusthuizen.

Dat is natuurlijk ook waar, maar als ik ook die in het systeem had moeten opnemen, dan had ik geen 25 euro, maar 100 euro moeten vragen. Of ik had een inkomensgerelateerd bedrag moeten vragen, maar dat zou een serieuze stijging van de Vlaamse belastingen inhouden en dat was politiek niet haalbaar.

We hebben dus de discriminatie weggewerkt, komen onze belofte aan de doelgroepen na en voeren een aanvaardbare verhoging door van 10 naar 25 euro. Op die manier stellen we de zorgverzekering veilig voor de toekomst. In 2004 zal 18 miljard frank gekapitaliseerd zijn. We leggen een spaarpot aan voor wanneer de kosten van de vergrijzing het zwaarst zullen doorwegen.

De vereenvoudiging van het systeem is er om twee redenen gekomen. Vroeger kende het systeem een ongelooflijke administratieve rompslomp. Heel wat mensen die thuis werden verzorgd, brachten de bewijzen van professionele thuiszorg niet binnen waardoor ze het geld ook niet kregen. Voor de zorgkassen hield dit enorm veel papierwerk in. Er waren heel veel klachten over te veel administratieve kosten. Het maximum was 65 euro en de vele kosten en moeite niet waard. We hebben het bedrag daarom verhoogd van 75 euro die mensen kregen zonder papierwerk, tot 90 euro. We kennen dit bedrag sowieso toe aan iedereen die zwaar zorgbehoevend is en thuis blijft. Zo reageren we ook op een klacht van Europa, want in het licht van het vrij verkeer van goederen en diensten mogen we de aankoop van hulpmiddelen niet beperken tot aanbieders die in Vlaanderen wonen. Iemand met een bandagewinkel in de grensstreek bij Antwerpen heeft immers een klacht ingediend. De eigenaar is een Nederlander en kon daardoor geen vergunning krijgen van de Vlaamse zorgverzekering. Hij verloor daardoor klanten want die konden bij hem geen zorgcheque inleveren. We stappen dus af van het systeem met papieren.

De toelage van 125 euro voor rusthuizen beantwoordt aan de intrinsieke bedoeling van de zorgverzekering. Het is immers niet de bedoeling van de zorgverzekering om de thuiszorg te promoten, al is dat wel een beleidslijn van me, maar wel om de niet-medische zorgkosten voor het individu te verlichten. De niet-medische zorgkosten liggen in een rusthuis een stuk hoger dan die van de professionele thuiszorg, die trouwens al inkomensgebonden bijdragen kent. De gemiddelde prijs voor een verblijf in een rusthuis bedraagt 11.000 tot 12.000 euro per jaar zonder kosten voor geneesmiddelen, geneesheren of supplementen. Steeds minder ouderen kunnen dit nog aan met hun pensioen. Daar-

Vogels

om hebben we beslist om een toelage van 125 euro per maand te geven. Dat bedrag betekent een kleine verlichting van de zware rusthuisfactuur. Het gaat dus over niet meer dan 10 percent.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, oorspronkelijk had u in een veel hoger bedrag voorzien.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Becq, we hebben samen beslist om voor een gefaseerde uitvoering te opteren. De regering heeft beslist om de drie kernprincipes te bewaren : de bestaande engagementen worden uitgevoerd, de discriminatie tussen de rusthuisbewoners wordt weggewerkt en in afwachting van een definitief inkomensgerelateerd systeem vragen we een bijdrage die door iedereen betaalbaar is. Er zijn immers 500.000 Vlamingen vrijgesteld van de verhoging van de bijdrage. Zij blijven 10 euro per jaar betalen. De anderen betalen 25 euro per jaar, wat neerkomt op 2 euro per maand of op een pintje in een chique café.

Het is heel makkelijk om op de pianist te schieten. Er viel niet veel te beloven tenzij voorwaardelijk. We hebben allen samen gekozen voor een gefaseerde uitvoering en die houdt een voortdurende bijsturing in. Het klopt dat de communicatie niet altijd even gemakkelijk verloopt. Het klopt dat de mededelingen in het begin nogal verwarrend waren als gevolg van reacties van bepaalde partijen. Het is de bedoeling dat de zorgkassen de communicatie voor het grootste gedeelte op zich nemen.

Op 11 juni 2002 vond een vergadering van de adviesraad plaats over de inhoudelijke evaluatie van het systeem van de zorgverzekering. Ik heb de verzamelde informatie en de voorstellen van die vergadering voorgelegd tijdens het begrotingsoverleg. De regeringsbeslissing moet een vertaling vormen van de uitvoeringsbesluiten en werd op 7 oktober voor advies voorgelegd aan de adviesraad. U zult nu natuurlijk zeggen dat ik het vanaf 1 oktober zal wijzigen en dat het niet in orde is. Dat klopt. U zou me echter van ongelooflijk slecht bestuur beschuldigen indien ik op 1 oktober zou beginnen met de uitbetaling van 165 euro om dan op 1 november aan de zorgkassen te moeten zeggen dat het bedrag aangepast moet worden of aan de mensen te moeten vragen dit terug te betalen. Het was een beetje zoeken om de zuiverste en eerlijkste weg te vinden naar de bevolking en naar de partners op het terrein, die de zorgverzekering mee uitbouwen.

Het voorstel met betrekking tot de 125 euro per maand vanaf 1 oktober 2002 in residentiële opvang ligt op dit ogenblik bij minister Van Mechelen met het oog op de begrotingscontrole. Waarschijnlijk wordt het volgende week op de agenda geplaatst van de ministerraad. Zoals gezegd, zijn de zorgkassen wel tijdig van dit besluit op de hoogte gebracht zodat zij hun informatie aan de bevolking onmiddellijk konden aanpassen.

Ik heb u daarstraks het verhaal verteld van Europa. Dit verhaal maakt het voor Brussel nog moeilijker. Als we spreken over werkplaats, dan hebben we het over een gewestbevoegdheid. In dat geval kan ik mijn zorgverzekering volledig overdragen aan minister Landuyt en dan zitten we met een aparte zorgverzekering voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en met een aparte zorgverzekering voor het Waals Gewest.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Laten we alstublieft goed aan onze gemeenschapsbevoegdheid vasthouden.

De voorzitter : Men mag evenwel de juridische consequenties niet uit het oog verliezen.

Minister Mieke Vogels : Ik kan een systeem toch niet verder uitbouwen als ik riskeer door Europa veroordeeld te worden om me dan gedwongen te zien alles opnieuw om te keren. Ik besef maar al te goed dat dit een onmogelijke situatie is.

Mevrouw Brigitte Grouwels : U moet die zaak gaan bepleiten bij de Europese Unie.

Minister Mieke Vogels : Die zaak is niet te bepleiten. Sta me toe de logische achtergrond ervan toe te lichten.

De bedoeling van de Europese eengemaakte markt is het vrije verkeer van werknemers. Om dat vrije verkeer waar te maken, moeten we ervoor zorgen dat men de socialezekerheidsrechten kan meenemen en mee kan terugnemen. Voor iemand die bijvoorbeeld een jaar in Spanje heeft gewerkt en daar pensioenbijdragen heeft betaald, zou het net moeten zijn alsof die persoon in Vlaanderen of België heeft gewerkt en daar pensioenrechten heeft betaald.

Europa stelt echter vast dat er allerlei bijkomende verzekeringen zijn die enkel voor het eigen volk worden georganiseerd en waarmee men probeert de filosofie van de eengemaakte markt te omzeilen.

Vogels

Onder het Belgische voorzitterschap werd gezegd dat dit niet kan en dat de Europese richtlijn, die nu nog te veel achterpoortjes kent, strenger moet worden. Die verstrenging is bijna rond. Zodra ze volledig rond is, ressorteert onze Vlaamse zorgverzekering ondubbelzinnig onder die Europese richtlijn. Vermits die richtlijn vertrekt vanuit sociale zekerheid en uitwisselbare rechten tussen werknemers, zegt men ons dat onze zorgverzekering, net zoals de rest van de sociale zekerheid, gebonden moet zijn aan de plaats van het werk. Dus niet aan de plaats van het wonen, want dan zijn we enkel voor het eigen volk bezig en niet in het licht van de Europese solidariteit.

Dit is een sluitende redenering van Europa waar ik geen speld tussen krijg. Het enige wat ik kon doen, was aan Europa een beetje clementie vragen, ons niet onmiddellijk te veroordelen en ons de kans te geven om het decreet aan te passen. Ikzelf kan dat niet. Ik ben niet slim genoeg, want ik ben maar een arme sociologe. Daarom zullen we eerstdaags een groep van Europese juridische deskundigen samenroepen om te zien hoe we ons decreet kunnen herschrijven. Dit zal echter betekenen dat we vanaf 1 januari 2004 opnieuw aan de bevolking zullen moeten zeggen dat alles verandert. Ik kan daar niets aan doen ! Misschien hadden we toch nog wat langer moeten wachten en nog wat meer moeten studeren vooraleer die zorgverzekering in te voeren. Ik ben daar op een bepaald ogenblik voorstander van geweest, maar kreeg toen de wind van voren van het hele middenveld van de mutualiteiten die dit een schande vond. Ik ben hier bijna maandelijks geïnterpelleerd door onder meer mevrouw Becq met de vraag waarom ik zo lang talmde met die zorgverzekering. Ik heb me dan ook gehaast, maar kom me nu niet verwijten dat ik te snel ben gegaan. Vergeet niet dat al die interpellaties gelukkig netjes genoteerd worden. Ik kan ze dus allemaal weer bovenhalen.

Een en ander betekent dus dat we met dit scheve kader nog een aantal wijzigingen zullen moeten doorvoeren. Als het Vlaams Parlement achter zijn Vlaamse zorgverzekering blijft staan, dan zal het medeverantwoordelijkheid moeten dragen om dit aan de bevolking te communiceren, en dit zowel in Vlaanderen als in Brussel.

De inwoners van Brussel met een positieve beslissing thuiszorg zullen eveneens het forfaitair bedrag van 90 euro per maand ontvangen, voor zover ze, en dit per prestatie maand, minstens één factuur van door de Vlaamse Gemeenschap in het kader

van de zorgverzekering erkende thuiszorg kunnen voorleggen.

U begrijpt waarom we dit doen. We hebben daar trouwens in deze commissie uren over gepraat. Als we dit openstellen voor alle heel zwaar zorgbehoevenden, waarbij we er rekening mee moeten houden dat we in Brussel niet iedereen tot betaling kunnen verplichten, dan gaat iedereen die zwaar zorgbehoevend is morgen die Vlaamse zorgverzekering betalen en 90 euro per maand trekken. Dan zit ik na zes maanden opnieuw met een deficitair systeem en moet ik opnieuw naar nieuwe middelen op zoek gaan.

Ik kan dus niet anders dan in Brussel een ander systeem blijven aanhouden, ook omdat ik Brussel niet tot aansluiting kan verplichten. Dit betekent dat we ook aan de uitgavenkant met een ander systeem zullen blijven zitten. De bicommunautaire regeling is door de Vlaamse regering goedgekeurd en ligt op dit ogenblik voor advies bij de Raad van State.

Minister Mieke Vogels : Het advies van de Raad van State zal mijns inziens heel belangrijk zijn. Kan Vlaanderen een soort van convenant afsluiten met een bicommunautaire instelling in Brussel ? Het zal ook een heel belangrijk besluit zijn om in Brussel het aantal voorzieningen beter toegankelijk te maken, ook voor de rechthebbenden van de zorgverzekering. Normaal gezien zou dat besluit eerstdaags moeten terugkomen. Het is in juli nog voor het reces verzonden naar de Raad van State.

Mevrouw Becq, uw vraag inzake de discriminatie tussen bewoners van instellingen voor personen met een handicap en vroegere rijksinternaten zal ik bekijken. Het probleem van de schorsing van mantelzorgtoelagen bij ziekenhuisopname is ondertussen opgelost. De forfaitaire tenlasteneming blijft ook tijdens de ziekenhuisopname doorlopen.

De derdebetalersregel kan inderdaad niet volgens het decreet en ik heb dat ook al herhaaldelijk gezegd. De premie wordt uitbetaald aan de rechthebbenden op zorg. Als een OCMW-rusthuis aan een bewoner vraagt om een permanente opdracht aan de bank te geven en als dat bedrag elke keer op de rekening komt om dan aan het rusthuis door te storten, kan ik daar niets tegen beginnen. Het blijft wel gestort aan de rechthebbende.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ten eerste legt u de nadruk op fasering, wat iets anders

Becq

is dan principes verloochenen. U zegt dat er nog een wijziging komt in 2004 maar dat u er niets aan kunt doen. U had er wel voor kunnen zorgen dat er slechts één wijziging nodig was geweest.

Minister Mieke Vogels : Stel me dan voor wat ik had moeten doen.

Mevrouw Sonja Becq : We hebben het indertijd gezegd in de plenaire vergadering. Vermits het over een overbrugging ging van één jaar en u voor het overige geld genoeg had om een aantal dingen gratis aan te bieden, denken wij dat u dit jaar had kunnen overbruggen vanuit de algemene middelen. U vraagt nu heel expliciet aan mensen om hun solidariteit te tonen voor de zorg, terwijl u die expliciete vraag niet stelt voor kabel, voor gratis televisie, enzovoort. Het gaat om het principe van die solidariteit en niet om die 10 of 15 euro. We denken dat u die periode mee had kunnen overbruggen. Een aantal kleine zaken bijsturen via uitvoeringsbesluiten is aanvaardbaar, maar twee grondige wijzigingen is volgens mij een keuze die u maakt als beleidsverantwoordelijke.

Minister Mieke Vogels : Ik zal die verantwoordelijkheid ook blijven nemen. Ik heb het hele verhaal over die zorgverzekering ook zelf gedragen en heb daarmee geen enkel probleem. Ik ben niet alleen in de politiek om populair te zijn, maar wil ook best moeilijke maatregelen verdedigen. Ik heb in het verleden ook al bewezen dat dit geen probleem is. We zullen bij de verkiezingen zien wat dit geeft.

Als populariteit de enige drijfveer moet zijn, hoeft het voor mij niet. Dan zoek ik een andere job.

Wat die bijdragen betreft : het gaat hier toch om een verzekeringssysteem. We betalen ook apart bij aan de ziekteverzekering. Het is een persoonlijke bijdrage die ook zijn belang heeft, namelijk het sparen voor later. Het is niet zo dat we die solidariteit voor zorg vragen om zorg te organiseren in de gehandicaptensector. Het is eigenlijk een deel verplicht sparen van de burger voor later.

Mevrouw Sonja Becq : Dat principe weerleg ik ook niet. Het ging om de tijdelijkheid van een wijziging nu en dan nog eens een wijziging erbij.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, ik behoor niet tot diegenen die elke dag zeggen : 'Minister Vogels is een ramp !' Ik probeer altijd eerlijk te zijn, maar u maakt het ons moeilijk. Als ik geen informatie krijg, kan ik niet eerlijk zijn tegen de mensen. Men vraagt mij iets over de zorgverzekering omdat men weet dat ik daarmee bezig ben. Soms vraag ik me af of u iets hebt veranderd waarvan ik geen weet heb. Ik vraag u om eerst te communiceren met het parlement en dan pas met de pers.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.29 uur.*
